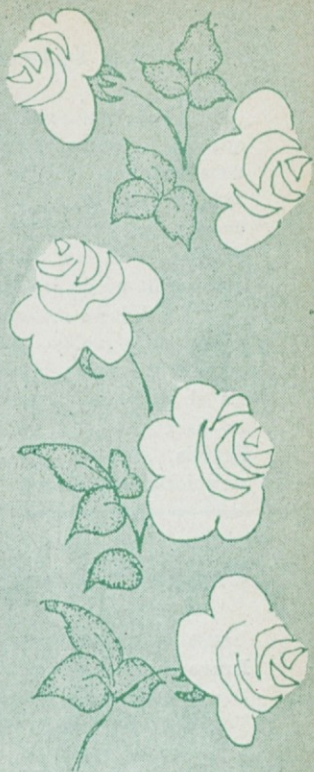

AVGUST

LA VIDA ESPIRITUAL

1980

**QUOMO
ZWLJENUE**

La Iglesia no existe para sí misma

¿Para qué está la Iglesia? ¿Qué función cumple? ¿Es necesaria para que uno se salve? La Iglesia es el Pueblo de Dios entre los hombres. Ella debe mantener viva la conciencia de Dios y proclamar de una manera adaptada a cada época y a cada lugar la Buena Noticia de Jesús. Así nos enseña san Pedro: Ustedes son una raza elegida, un reino sacerdotal, una nación santa, un pueblo adquirido para anunciar la grandeza de Aquel que los llamó de las tinieblas a su admirable luz.

La Iglesia no existe, por lo tanto, para sí misma. Lo más importante no es su organización exterior o el número de sus miembros. Ella existe para salvar a los hombres, incluso, a los que no le pertenecen visiblemente. Es el signo de la salvación que Dios ofrece a la humanidad. La Iglesia no es el Reino de Dios, sino la encargada de anunciarlo y preparar su llegada. Ella no debe ser una institución "triumfalista", sino la humilde servidora de todos.

Pregovori o drevesu

Drevo se po sadu spozna. (slovenski)
Drevo se naslanja na drevo, človek na človeka. (slovenski)
Drevo nudi svojo senco vsem. (sanskritski)
Veliko drevo dolgo raste, naglo pade. (slovenski)
V visoka drevesa rado treska. (slovenski)
Mogočno drevo ne zraste naenkrat. (afriški)
Dokler je drevo mlado,
ga lahko pripogneš, kamor hočeš. (slovenski)
Kamor se drevesce nagne, tja pade drevo. (slovenski)
Velika drevesa dajejo več sence kot pa sadov. (slovenski)

Pregovori o glavi

Če glava ni zdrava, so vsi udje bolni. (slovenski)
Večja ko je glava, močnejši je glavobol. (srbski)
Kdor sam sebe povišuje, prazno glavo oznanjuje. (slovenski)
Lena glava je hudičeva delavnica. (angleški)
Kdor nima v glavi, naj ne skuša na visoko (slovenski)
Pametna glava je boljša kot polna glava. (francoski)
Glava ti ni dana samo zaradi klobuka. (ruski)
Mnogo skrbi glavo zbeli, lice zgubi. (slovenski)
Če vladar nima ušes, da bi poslušal, nima glave, da bi vladal. (danski)
Vsaka glava ima svojo pamet. (slovenski)

DUHOVNO ŽIVLJENJE

LETO 47

AVGUST 1980

Naša skupnost v marijanskem letu

Po srečnem prelivanju zgodovinskih dogodkov vlada na papeškem prestolu geslo Totus tuus — Ves tvoj, Marija, v Argentini pa praznujemo marijansko leto. Kaj primernejšega kot postaviti delo slovenske skupnosti pod prapor gesla „Po Mariji k Jezusu!“ ali namene naših naporov priporočiti Mariji.

Marija je proglašena za Mater Cerkve, naj bo Mati tudi naše zdomske Cerkve v Argentini ali večje zdomske Cerkve „Slovenije v svetu“. Naj bo Ona hoteno povezana z našimi načrti, zamislimi in delom. Naj bo nujno povezana z „odrešenjsko zgodovino“ naših zdomskih rodov.

Ker hočemo biti samostojni v naši verski rasti kot skupnost, stojimo pred nalogami, ki so težke in važne.

Vemo, da rešitev ne prihaja od zunaj. Ali bomo našli moči v samih sebi ali bomo svoje hotenje zacementirali z žrtvami in delom lastnega rodu in na ta način obstali in živeli ali pa se bomo stopili in izginili.

Veliki delavski apostol kardinal Cardijn je govoril o treh osvojitvah, katere so potrebne vsaki skupnosti, tudi naši: osvojitev resnice, osvojitev navad in kreposti in osvojitev duha s Kristusom.

Za osvojitev resnice, kreposti in morale, še bolj pa duha s Kristusom so potrebni duhovniki. Od Boga nam je izprosi duhovnikov iz svojih vrst — po Mariji!

Če potrebujemo duhovnikov, potrebujemo krščanskih družin. Slovenski duhovnik prihaja iz slovenske družine. Kakšna odgovornost mladih pri sklepanju sv. zakona! Ne samo iz narodnega stališča, tudi iz vidika potrebe po slovenskem duhovniku. Naj nam Marija tudi ta problem pomaga reševati.

Predno govorimo o družini, stojimo pred vprašanjem oblikovanja in vzgoje krščanskega fanta in dekleta. Krščansko mišljenje presadi v mlado dušo le krščanski profesor, učitelj, vzgojitelj, vaditelj, častnikar, odbornik, igralec, umetnik, poročevalec, oče, mati. Če hočemo, bomo imeli tudi te poklice. Pa zopet — pojdemo k Mariji!

Slovenskega človeka oblikuje slovenski jezik. Slovencu je jezik vrednota, ker mu je odločilno sredstvo za kulturno rast, čutenje, izražanje, povezanost s sorojaki in z Bogom. Nasilstvo nad pravico do lastnega jezika in svobodne odločitve zanj je hudo kršenje naravne-ga reda, katerega je v človeško dušo vklesal sam Bog.

Vzljubiti slovenščino, dajati ji povsod spoštovanje, postaviti jo na odlično mesto, zahtevati zanjo pravice, je že gledano s človeškega stališča silno častno dejanje, kako naj bo to dejanje gledano iz krščanskega zadržanja do človeških odlik v svitu božjega otroštva in podobnosti Bogu Stvarniku! Kdor ima pravi odnos do vrednote svojega jezika, ne bo nikdar imel napačnega odnosa do drugih jezikov človeštva. Postaviti svoj lastni jezik v naši skupnosti na odlično mesto, spoštovanje mu pokazati v družinskem in javnem življenju, prispevati za njegovo rast pri sebi in v svojem govorjenju, to je velika naloga naših načrtov. Tudi tu, Marija, pomagaj! V geslu letošnjega leta se nahajata dve imeni. Ime Jezus nam pomeni cilj, ime Marija neobhodno sredstvo. Namenjeni smo k Jezusu, delamo, da bi bili mi vsi odrešeni v Njegovem imenu, k Njemu so usmerjene naše misli in molitve, a vse gre preko drugega imena — Marija.

Milan Magister

M A R I J I N A K A P E L A

Ob cesti pisana in bela
stoji Marijina kapela.

V kapeli Marija s Sinom
deli svoj blagoslov trpinom.

Kdor pride mimo, se pokriža
in se pobožno ji približa,

Marija pa, Gospa preblaga,
vsem, ki jo prosijo, pomaga.

Pavel Golia

POVELIKONOČEN OKVIR

Treba je v sliko aprila zajeti
oblake, veje brsteče, in sončnato prst,
pa note škrjančka, ki skuša zapeti,
pa češnje v kitici rožnatih vrst,
in zlat, povelikonočen okvir zaživi.

Treba je z vetrom preteklost pomesti,
da zlo, ki lépi trepalnice, zdrkne s srca,
ki znova obrne se k zvezdnati cesti
in križu znamenju novega,

in star, povelikonočen okvir zažari.

Treba je. Z žive prsti hrepenimo
v meglo pomladi. Nekje Tam ljubezen živi.
Ni sreče brez Nje, ker brez Nje le trpimo.
Ljubezni žarek žebelj zlatí,

ki nanj pripnemo povelikonočen okvir.

Vladimir Kos

Marija v nebeški slavi

Marijina podoba ne bi bila popolna, če bi jo gledali samo v njenem zemeljskem življenju. Krščansko izročilo, potrjeno s slovesno izjavo nezmotljivega učiteljstva, nam govori tudi o Mariji v nebeški slavi.

Marija ni samo judovsko dekle, ki je ponižno in preprosto sprejelo božjo ponudbo in postalo Odrešenikova mati; Marija ni samo skrbna in včasih zaskrbljena mati (Mr 3, 31-35), ki težko žrtvuje vse zemeljske ambicije; Marija ni samo mati na smrt obsojenega, stoječa poleg križa, ki prav tako kot njen Sin ne razume, zakaj jo je Bog zapustil (Mt 28, 46); Marija ni samo toplo središče mlade Cerkve, zvesti spomin na Jezusove besede in dejanja po Gospodovem odhodu k Očetu. Marija je tudi žena, ovita v sonce, z mesecem pod nogami, z vencem dvanajstih zvezd na glavi, kot jo je videl sveti Janez v Razodetju. Dovršena podoba novega človeka, poveljučana v svoji duši in svojem telesu.

Če nam je lahko v oporo Marijino zemeljsko življenje, ko vidimo, kako je morala v veri sprejemati dogodke, ki jih ni razumela, nam mora biti njena sedanja slava v veselje in upanje.

Živimo v času, ko se človek zanima zase, in to ne samo, kolikor je misleči duh, sposoben spoznavanja in napredovanja, temveč tudi koli-

kor je telo, kolikor je zemeljska usoda, vezana na borno in ogroženo telesnost. Koliko nege in skrbi, koliko časa in denarja porabimo za to, da bi telesu ohranili zdravje, lepoto in mladost!

Ali današnji človek zares ljubi svoje telo? Brez večjih pomislekov se mu vdaja, streže njegovim muham in poželenju, toda konec koncev svojega telesa ne ljubi, nad njim obupuje in ga prezira. Ne verjame, da je namenjeno za kaj drugega kot za to, da gnije v zemlji. Prepričan je, da ni sposobno niti vredno piti čašo večnega življenja.

In kaj pravi krščanstvo? Pravi nam, da se je ene izmed nas, ki je človek kot mi, polastila božja slava

in jo spremenila; spremenila in napolnila njeno dušo z neizmerno božjo svetlobo ter dala njenemu telesu trdnost in sijajnost, prosojnost in globino, kot jo vidimo pri nekaterih telesih na Botticellijevih ali El Grecovih slikah. Da, krščanstvo nam pravi, da je bila Marija, potem ko je dokončala tek zemeljskega življenja, s telesom in dušo vzeta v nebeško slavo, in da je k isti usodi poklican sleherni človek. O, velika, čudovita vera, ki nam zagotavlja, da bodo tudi naša telesa deležna večnega življenja! Se nam zdi to nemogoče? Seveda, ko nam neprestano dopovedujejo, da je smisel našega življenja pač smrt in uničenje; ko smo vzgojeni v

duhovni plahosti, brez vsakega hrepenenja in ponosa. Zato se nam zdi vse to prelepo in preveliko. Ker nam manjka junaštva duha, raje verjamemo, da smo narejeni za to, da plesnimo in gnijemo v blatu, ki smo iz njega vzeti. Toda prišel bo čas, ko bo človek zavrzel to filozofijo plazilcev in pustil do besede svoje srce, ki terja nesmrtnost, ki ve, da nismo ustvarjeni za smrt, temveč za življenje.

Marijina nebeška slava nam zagotavlja, da zadnji cilj našega duha ni uničenje, da zadnji cilj našega telesa ni strohnitev, temveč polnost veselja pri Bogu, večne radosti na njegovi desnici.

Franc Rode

NAŠE SKRITE JEČE

Le kdo bo pel o Tvojem ljubem Srcu,
ko čas deževja luč utrne s svoda —
ah, dež, ki hrepeni po svojem morju... —
le kdo bo pel pod streh svinčenih jadri?

A jaz bom pel; naj dež mi pere strune
in veter piska tuje intervale —
da, pel bom si o Srcu, ki se daje
in ki me tudi v gluhi megli čuje.

Še zmeraj nas imaš kljub vsemu rad,
čeprav smo vase zviti, skriti gad,
ta svet le zdi se nam obljuba sreče.

In spet in spet obiščeš duše grad,
ki vsak živi svoj svet slepó grozeče,
in Tvoja luč prodira v naše ječe.

O, Jezus, Božji Sin s človeškim srcem:
brez Tebe svet bi bil brezsrčno grd.

Vladimir Kos

V premislek ob argentinskem Marijinem letu

Za nas slovenske zdomce v Argentini in za mladi rod, ki raste iz nas in za nami, je v tem Marijinem letu zelo pomembno in potrebno, da si v teh mesecih poiščemo in vzamemo priložnosti in časa za razmišljanje: kaj Marija pomeni za nas, ki smo slovenske krvi, in kakšen je odnos vsakega od nas do Matere božje.

Ljubljanska škofija je v letu 1962 praznovala svojo petstoletnico. Tedaj je takratni ljubljanski nadškof Anton Vovk za jubilejno leto proglasil geslo: „Naša vera včeraj, danes in jutri“. Hotel je s tem opozoriti na veliko nalogo, ki naj bi jo ob tem letu opravili škofljani in vsi Slovenci, da bi pregledali in si priklicali v spomin „vernost naših preteklih rodov, da se ob njih učimo, utrdimo in naučujemo veselega zaupanja in poguma tudi mi“ — kakor je napisal bogoslovni profesor dr. Maksimilijan Miklavčič v svojih „Šmarnicah“. Sestavil jih je posebej za to leto in jih naslovil „Marija, Mati naše vernosti“.

V uvodu pravi, kako je med nami vstala neskončno lepa in sveta podoba Marije, ki „nam budi zaupanje in voljo, da hodimo

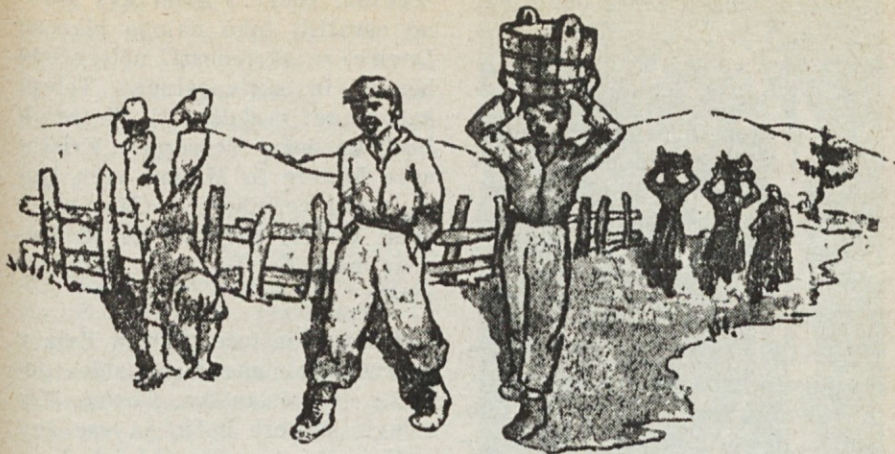
za Njo, ki so jo naši predniki obdali z dolgo vrsto izbranih najlepših imen, ki naj poskusijo dopovedati, kaj so v Nji videli in častili“.

Menda ne bomo dvomili, da sta ti dve vprašanji danes v našem Marijinem letu tudi za nas zelo pomembni! Tako prvo „o naši vernosti včeraj, danes in jutri“, kakor tudi drugo „o Mariji, Materi naše vernosti“.

Če pregledamo v glavnih obri-
sih versko življenje v preteklih
stoletjih — nadaljuje pisec šmar-
nic — in prav posebej vlogo, ki
jo je Marijino češčenje igralo tu-
di med nami, bomo videli, „da je
redno versko življenje cvetelo,
kadar je bila prav posebno živa
in prisrčna pobožnost do Marije,
in da je s ponehavanjem Mariji-
nega češčenja plahnela in ginila
tudi vernost med našimi ljudmi.
Vernost naših ljudi v preteklosti
se torej lahko meri po časti, ki
je je bila deležna Marija v posa-
meznih dobah. Lahko torej reče-
mo, da je Marija mati naše ver-
nosti.“

Svoje prvo šmarnično premiš-
ljevanje končuje pisec z beseda-
mi:

„Marija je bila nam Slovencem

skozi vsa stoletja prav posebno dobra mati, da nas je pogosto prav očitno obvarovala hudih nevarnosti in nam tudi po hudih preskušnjah zmeraj zopet pokazala svojega ljubega Sina in nam pomagala nazaj k virom milosti in večnega življenja.“ —

Tega so se zavedali naši predniki; in odtod njihova otroško zaupna pa neomajno goreča vdanost do Marije — božje in naše Matere. Je to vsekakor eno od pglavitnih zgodovinskih dejstev, ki si ga moramo vtisniti v spomin in si ga intimno prisvojiti, da nam bo stalno v zavesti.

Pa — saj ga menda tudi zlepa ni tukaj med nami zdomca, ki bi v svojih zadnjih štiridesetih letih recimo, zlasti v prvi dobi, do prihoda v „novo“ domovino ne iskal in na lastni koži, v lastni družini, kakor tudi vključen v

našo občestveno skupnost ne doživel „očividno in otipljivo“ Marijine zaščite in pomoči!

V času zasedanja 2. vatičanskega koncila je v tržaškem radiu govoril dr. Jakob Ukmar o „Krizi v češčenju Matere božje“ (4. okt. 1964). Celoten govor lahko najdemo v mesečniku „Ave Maria“, dec. 1964, str. 355. Tam je dejal med drugim: „Mnogi tožijo dandanes, da je zašla pobožnost do božje Matere v nekako krizo pri mnogih kristjanih, posebno pri mladih ljudeh...“

Ko je navedel vzroke, ki vodijo v to pešanje pobožnosti, je dejal, da bi bilo treba Marijino češčenje postaviti v pravi okvir krščanstva, ki je usmerjeno na božjo slavo in v duhovno rešitev človeka.

Svoje misli je zaključil z besedami: „Bog daj, da bi z vesolj-

nega cerkvenega zbora dobili več luči v ta težavna bogoslovna vprašanja.“

In — Bog je dal! — — —

Ko je koncil pripravljala dogmatično konstitucijo o Cerkvi, je zadnje — osmo poglavje posvetil — Mariji pod naslovom „Blažena Devica Marija, božja Mati v skrivnosti Kristusa in Cerkve“.

Tamkaj pravi v 53. členu:

„Devico Marijo namreč, ki je ob angelovem oznanjenju sprejela v svoje srce in v svoje telo Besedo in svetu prinesla življenje, priznavamo in častimo kot resnično mater Boga in Odrešenika. Zaradi zasluženja svojega Sina odrešena na odličnejši način in z njim zedinjena s tesno nerazdružljivo vezjo je obdarjena s to najvišjo nalogo in dostojanstvom, da je mati božjega Sina in zato nadvse ljubljena hčerka nebeškega Očeta ter svetišče svetega Duha. Po tem daru izredne milosti se daleč odlikuje pred vsemi drugimi stvarmi, nebeškimi in zemskimi. Obenem pa je po Adamovem rodu zvezana z vsemi ljudmi, ki naj bodo odrešeni; še več: resnična mati (Kristusovih) udov je, ...ker je z ljubeznijo sodelovala, da se Cerkvi rodé verniki, ki so udje one Glave. Zato jo tudi ...katoliška Cerkev, poučena po svetem Duhu, s čustvi otroške vdanosti časti kot najljubeznivejšo mater.“ —

In v naslednjem 54. členu nadaljuje ista konstitucija: „Zato

cerkveni zbor... namerava skrbno osvetliti takó nalogo blažene Device v skrivnosti učlovečene besede in skrivnostnega Telesa kakor tudi v dolžnosti odrešenih ljudi do božje Porodnice, Kristusove Matere in Matere vseh ljudi, zlasti vernikov... (Marija) v sveti Cerkvi zavzema za Kristusom najvišje in nam najbližje mesto.“

Tu nam je torej Cerkev dala v jedru popolnoma jasno sliko pomena in poslanstva Device Marije in Matere božje za vse človeštvo. Vse to velja tedaj tudi — za nas tukaj, danes in v teh okoliščinah!

Osnovni cilj našega življenja je, da dosežemo po smrti združenje z nebeškim Očetom v večnosti.

In sv. oče Pavel VI. ponavlja v svoji „Vzpodbudi o Marijinem češčenju“ (57. člen) naslednjo misel:

„Kristus je edina pot, ki vodi k Očetu... Toda Cerkev, ob vodstvu svetega Duha in oprta na stoletne skušnje, spoznava, da ima tudi češčenje Device Marije, ki je podrejeno češčenju božjega Zveličarja in z Njim povezano, veliko pastoralno učinkovitost in vsebuje moč za prenovitev krščanskega življenja... Mnogovrstna vloga, ki jo Marija vrši v božjem ljudstvu, je namreč stvarnost ki je na nadnaravni način učinkovita in plodovito deluje v organizmu Cerkve.“ —

Ob tem nauku in ob takšnih besedah nam postane povsem jasno, da v vsej globini in širini velja vodilo „Po Mariji k Jezusu“, ki ga dandanašnji Cerkev ob vseh priložnostih ponovno poudarja.

V konstituciji o Cerkvi beremo v členu 62: „Takšne podrejene Marijine naloge se Cerkev ne obojavlja odkrito priznavati, jo stalno doživlja in polaga vernikom na srce, naj se pod tem materinskim varstvom tesneje oklepajo Srednika in Odrešenika.“

In to globoko notranje prepričanje o Marijinem stalnem materinskem posredovanju med nami in njenim Sinom, med človekom in Bogom živi že od davnosti neprekinjeno v srcu slovenskega naroda in klic „Po Mariji k Jezusu“ se kot vodilna rdeča nit vleče skozi vsa stoletja njegovega življenja v krščanstvu, od prvih početkov pa vse do današnjih dni — skozi dvanajst stoletij!...

Ko se zavemo tega zgodovinskega dejstva, je pač primerno, da se naše misli stalno povračajo h geslu rajnega nadškofa „Naša vera včeraj, danes in jutri“ in da na naše slovensko bandero za Marijino leto tudi mi k milostni podobi Marije Pomagaj dvignemo klic „Po Mariji k Jezusu!“

Saj ima poziv argentinskega episkopata k praznovanju Marijinega leta prav isti namen.

Prof. Božidar Bajuk

Janez Pavel II.

tri dni in pol v Franciji

Pariški list „Le Monde“ je o papežu Janezu Pavlu II., ki se je od 30. maja do 2. junija mudil v Franciji, zapisal: „Noben kralj, noben državni predsednik, noben generalni tajnik, noben športnik, noben filmski igralec, nihče ne more z njim tekmovati v popularnosti.“

To je ponovno dokazalo šesto apostolsko potovanje svetega očeta. Za Mehiko in Dominikansko republiko, za Poljsko in Irsko ter Združenimi državami Severne Amerike, za Turčijo in Afriko je odšel v Pariz, srce Evrope, in v Lisieux, kraj, kjer je živela in umrla sv. Terezija Deteta Jezusa.

Petek 30. maja: slovesni sprejemi in bazilika „Notre-Dame“

Papež Janez Pavel II. je malo pred 14. uro prišel na rimsko letališče „Fiumicino“. Pričakovali so ga kardinal Confalonieri, dekan kardinalskega zbora, kardinal-kamarleng Bertoli, kardinal-rimski vikar Poletti, drugi kardinali in prelati rimske kurije, člani diplomatskega zbora pri Svetem sedežu in zastopniki italijanske vlade.

Po slovesu in besedah svetega očeta, s katerimi je poudaril pomen novega potovanja, je letalo

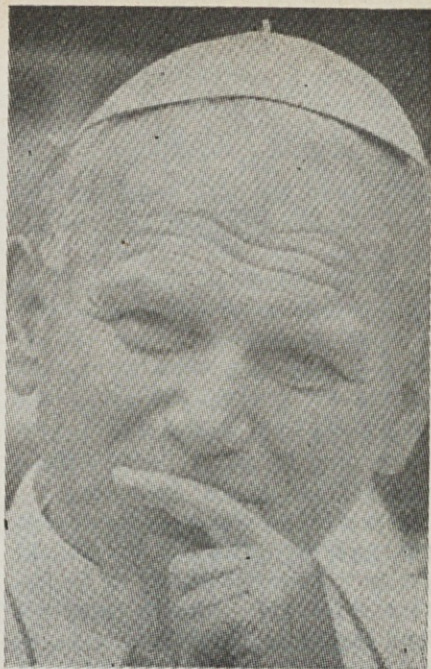
s tričetrtturno zamudo usmerilo svojo pot proti Parizu, ki danes šteje okrog tri milijone prebivalcev, z okolico, Veliki Pariz, pa nad deset milijonov. Papeža so spremljali stalni spremljevalci, tako kardinal-državni tajnik Casaroli, namestnik nadškof Martínez Somalo, tajnik za javne zadeve - nadškof Silvestrini in Jacques Martin, prefekt papeške hiše.

Ob 16.46 je papeževo letalo pristalo na pariškem letališču Orly. Tu ga je čakala velika množica, med njimi pariški kardinal Marty, kardinal Etchegaray, predsednik francoske škofovske konference, papežev nuncij Felici, ministrski predsednik Barré in drugi. Skupina otrok ga je pozdravila s cvetjem. Iz letališča se je s helikopterjem odpeljal na Elizejske poljane. Na Trgu Clemenceau so ga čakali predsednik republike Valéry Giscard d'Estaing in člani vlade. Na Trgu sloge so bili svečani pozdravi. Državni poglavar je dejal, da je ponosen, da more pozdraviti papeža, vrhovnega pastirja katoliške Cerkve, svetega očeta, sina poljskega naroda. Janez Pavel II. pa je dejal, da je vesel, da je prišel v Francijo, prvo hčerko Cerkve,

domovino številnih svetnikov in misijonarjev, deželo starodavne kulture.

Po pozdravnih govorih, katerim je prisostvovala velika množica Francozov, so vsi odšli proti starodavni baziliki „Notre-Dame“. Svetega očeta je pozdravil pariški kardinal Marty. Po zahvalni pesmi je bila pred baziliko sv. maša, kateri so prisostvovali predsednik republike, člani vlade, predsednika poslanske zbornice in senata, predstavniki političnega, sindikalnega in kulturnega sveta. S sv. očetom so somaševali francoski kardinali, med njimi krakovski nadškof-kardinal Macharski. V homiliji med mašo je Janez Pavel II. dejal, da je Francija domovina izrednih osebnosti, vsemu svetu znanih velikih svetnikov, kot so: sv. Bernard, sv. Ivana Arška-Devica Orleanska, sv. Janez M. Vianney, sv. Vincencij Pavelski, sv. Katarina Labouré, sv. Marjeta Marija Alacoque, sv. Frančišek Saleški, sv. Janez Eudes, sv. Ivana Frančiška Šantalska in drugi.

Po sv. maši je papež po radiu pozdravil vse Francoze. Nato je v baziliki govoril duhovnikom. Spodbujal jih je k zvestobi, globokemu notranjemu življenju in apostolski gorečnosti. Na županstvu se je srečal s pariškim županom. Pozno v noč pa se je z ladjo odpeljal po reki Seni, ki teče skozi Pariz, v hišo apostolske nunciature, kjer ga je čaka-

la velika množica francoske mladine.

**Sobota 31. maja: Srečanja
v kapeli Čudodelne svetinje,
z delavci in izseljenci**

Ob 8.30 se je sveti oče srečal s predstavniki nekatoliških Cerkva. Med drugim je dejal: „Pozabiti moramo na spopade in trenja iz preteklosti.“ Poldrugo uro za tem je obiskal predsednika republike. Po enournem razgovoru je d'Estaing papežu predstavil glavne osebnosti med 4.000 povabljenimi. Nato je sv. oče odšel na obisk k pariškemu kardinalu

Martyu, ki je letos že izpolnil 76 let in bo po vsej verjetnosti kmalu razrešen nadpastirske službe.

Ob treh popoldne je papež obiskal kapelo Čudodelne svetinje v ulici du Bac, kjer se je leta 1830, pred 150 leti, prikazala Devica Marija-Brezmadežna usmiljenki sv. Katarini Labouré in ji podarila čudodelno svetinjo, ki še danes igra tako pomembno vlogo pri posvečevanju duš in pri apostolskem delu. Tu se je sv. oče sestal z redovnicami in jim dejal, da je redovniški poklic božji dar, ki ga je treba skrbno negovati do konca življenja.

Naslednja točka papeškega obiska je bilo srečanje s Poljaki, ki jih je v Franciji 80.000 in za katere skrbi 137 njihovih duhovnikov. Srečanje, katerega se je udeležilo zelo veliko Poljakov, je bilo silno pristržno.

Od tam je papež s helikopterjem odšel v pariško delavsko četrt Saint Denis. Obiskal je dekleški zavod ob mogočni gotski baziliki z grobovi francoskih kraljev. Tu se je pogovoril tudi z zastopniki precej številnih muslimanskih vernikov v Franciji. V baziliki je maševal zastopnikom francoskih in tujih delavcev. Med drugim jim je dejal: „Človekov delovni svet mora biti predvsem zgrajen na moralni moči. Biti mora svet ljubezni, ne pa sovraštva, svet gradnje, ne pa uničevanja. Bog želi svet pravičnosti. Ta ne sme biti svet, v katerem maloštevilni kopičijo v svo-

jih rokah vse dobrine, drugi, veliko številnejši, pa trpijo v revščini in umirajo od lakote.“ Katoličani smo prepričani, da je mogoče priti do boljšega in novega svetala z dinamiko ljubezni. Na apostolski nunciatu pa je pozno v noč še sprejel zastopnike apostolskih organizacij in gibanj.

Nedelja 1. junija: na letališču Le Bourget, s škofi, bogoslovci in mladino

V nedeljo, 1. aprila, je papež ob 8. uri zjutraj obiskal pariško katoliško visoko šolo Katoliški inštitut, ki ga vodi škof Poupard. Poudaril je, da je ljubezen do resnice temelj intelektualne resnice. Govoril je o ateističnem humanizmu in opozoril, da je človeku potrebna popolna resnica o smislu in življenju človeka.

Za veliko srečanje s papežem na letališču Bourget se je zbralo okoli pol milijona ljudi. Deževno vreme je oviralo večjo udeležbo. S papežem je somaševalo okrog sto škofov in tisoč duhovnikov. V govoru je sveti oče bodril Francoze k zvestobi do Boga in do človeka.

Popoldne je sv. oče obiskal veliko semenišče Issy-les-Moulineaux. Tu se je sestal s francoskimi škofi, 120 po številu, in z bogoslovci. Nato je sprejel zastopnike judovske skupnosti.

Ob devetih zvečer je odšel v Parc des Princes. Tam ga je s

desmijo in ploskanjem pozdravilo okoli 90.000 mladih, od tega 40.000 zunaj stadiona, ker je bila za vse premajhen.

Papež je takoj vzpostavil stik z njimi in jim podal odgovor na vprašanja, ki jih je poslalo v Vatikan pred tem obiskom okoli 6000 mladih Francozov. Vprašanj je bilo 21, med njimi: Ali more biti človek danes srečen? Ali cerkvene zahteve glede spolnosti oddaljujejo mlade od Cerkve? Zakaj se papež na potovanjih pogovarja z voditelji držav in z mladino? Ali bo izvajal smernice zadnjega koncila? Na vsa vprašanja je sv. oče jasno in pogumno odgovarjal.

Okrog polnoči je papež obiskal še baziliko presvetega Srca na griču Montmartre, kjer je vedno češčenje sv. Rešnjega telesa.

Zadnji dan, 2. junija: UNESCO in v mestu Lisieux

Kmalu po osmi uri se je srečal z zastopniki katoliških mednarodnih organizacij pri UNESCO. V skupni molitvi so prosili za božji blagoslov. Nato pa se je sv. oče podal v hram mednarodne kulture, kjer je bilo zbranih 154 zastopnikov držav članic Združenih držav. Janez Pavel II. jim je govoril o velikih vprašanjih krščanskega humanizma, o prvenstvu etike nad tehniko, osebe nad stvarjo, duha nad materijo. Sredstev družbenega obveščanja ne sme nihče izrabljati,

da bi z njihovo pomočjo vladal in zaslužnjeval druge. Katoliški starši naj izbirajo take šole, v katerih ni ateističnega pouka. Papež je svaril pred manipulacijo na genetskem področju, pred biološkimi poizkusi ter kemijskim, bakteriološkim in nuklearnim oboroževanjem.

Svoj govor je Janez Pavel II. sklenil z besedami: „Kličem vam iz dna srca: Človekova prihodnost je odvisna od kulture. Svetovni mir je odvisen od prvenstva Duha, mirna prihodnost pa od ljubezni.“

Ob 14. uri je odšel v Lisieux. Čakalo ga je okoli 300.000 ljudi. Med sveto daritvijo je pred baziliko, ki je posvečena sv. Tereziji Deteta Jezusa, govoril o božjem otroštvu in o pričevanju ljubezni, ki jo je dajala in jo še daje sveta Mala Terezija, zavetnica misijonov in vneta molilka za svetost duhovnikov.

Okrog 8. ure zvečer je odšel na letališče Deauville. Z besedami: „Nadaljujmo svojo nalogo oznanjevanja Kristusovega evangelija z novo močjo,“ se je poslovil od Francije in po dobri uri pristal v Rimu.

Papež Janez Pavel II. je tako končal svoje šesto apostolsko potovanje. Na tej poti je imel 30 govorov. Francoskim katoličanom je prinesel zvrhano prgišče poguma in jasnosti.

A. S.

Misli ob spominskem dnevu

(Na domobranski proslavi v Slovenski hiši 1. junija 1980)

Božja Usoda kuje ljudi in kuje narode. Udarec za udarcem pada na človeka, preizkušnja za preizkušnjo ga ne prestando peha v nemir in negotovost. Posamezniki in človeške skupnosti so vsak čas pred odločitvami, ki več ali manj zadevajo vprašanje njihovega obstoja in bodočnosti.

A Bog se s človekom ne poigrava. Če ga preizkuša, je to prav znamenje njegove ljubezni, kajti brez dela ni plačila, brez zasluženja ni nagrade. Velicina človeške narave je v tem, da je obdarjena z razumom, s katerim prevladuje nad drugim stvarstvom, in s prosto voljo, ki daje zmožnost za izbiranje in odločanje.

Sprejem ljubeče Usode in zavesten ter hoten odziv nanjo je naše pravo ravnanje. „Kuj me, življenje, kuj! Če sem kremen, se raziskrim, če jeklo, bom pel, če steklo — naj se zdrobim.“

Kako nas je vse kovalo pred petintridesetimi in več leti! Kovalo je nas, ki smo tu zbrani, in kovalo ves narod. Različni so bili odzivi. Nekateri so šli v praznino in hoteli iz nje ustvariti zgodovino. Drugi so ostali v zasebnosti, brez soudeležbe. Mnogi pa so sprejeli izziv časa, opremili se z voljo in vdanostjo ter pogumno stopili v službo Usmerjevalca zgodovine.

A božji računi niso človeški računi.

Bog ne plačuje vsak dan in njegovi načrti so našim očem zakriti. Dopusstil je, da so uspeli tisti, ki so si postavili za namen uničiti vsako misel na nadnaravo. Zakaj in čemu? Kdo si upa na to dati zatrdan odgovor? Gotovo je le to, da je s prevlado teme za zveste nastopila nova doba preizkušenj njihove zvestobe, za druge pa priložnost, da v sebi poslušajo glas vesti. Kdo je bil prav za prav v hujši stiski? Kdo bolj potreben božjega usmiljenja?

Naša stran je bila obdarovana z milostjo mučeništva. Tisoči zavednih, dobrih, ljubečih ljudi so bili oropani življenja, okrutno, brez sodbe, proti pravici; oropani pa pred svetom tudi časti braniteljev pravice in svobode za narod in poedinca. Milost mučeništva je tem večja, ker ni na kraju dogodkov nobene možnosti niti za javno obujanje spomina. Tako se še vedno vzdržujejo učinki moralnega mučeništva, ki smo ga tudi mi živi deležni. Na naših dragih grobovih ni spomenikov, še preprostega križane. Celó za njihov kraj ne vemo dobro. Ponekod je nad njimi betonski krov ali sklad zemlje in skal, da bi nikoli ne bili odkriti. Tudi oborožene straže branijo dostop do njih. Nad vsemi je pečat molka, prepovedi vsakega spomina.

Tisti, ki so bili takrat poklicani, da prinesejo skrajno žrtev, so prestali vse preizkušnje. Zatrdno upamo, da so zad-

njo prestali dobro in uživajo slavo, ki ne bo minila.

V mlinu časa pa smo ostali mi, ki se leto za letom zbiramo, da se krepimo ob spominu na tiste, ki so odšli pred nami, in se bogatimo iz zakladnice njihovega zasluženja.

Kako bi pač mogli kljubovati nag-njenjem in svetu brez zveze z onimi, ki so naša duševna opora in duhovno za-vezništvo? Ali nas ne obdaja svet, ki nam hoče zastreti pogled nad denar, u-godje, čast? Ali nas ne ovija prepogosto malodušje, brezbriznost, lágodno spre-jemanje trenutne stvarnosti? Mar nis-mo prevečkrat v skušnjavah, da bi pred svetom zatajili prepričanje, rod, sebe vsega? Kako glasno nam kličejo opomin tisoči naših bratov, ki so tedaj vsaj vključno, če ne izrečno, pustili vse, da se popolnoma posveté obrambi duhovnih vrednot, človeških pravic in narodove svobode! Do skrajnih posledic in brez pomišljanja so šli v svoji odločitvi, pa junaško padali na bojiščih ali spreje-mali smrt iz roke zapeljanega brata, brez odstopanja in prosjačenja za mi-lost. V naši vsakdanji stiski pred odlo-čitvami so nam naši grobovi opomin k osveščanju, da vsak čas in čim močnejše objamemo vse, kar imamo za dobro.

Kot vedno, ima tudi v našem zgodo-vinskem trenutku dobro, ki se ga nam je oprijemati, določeno stvarno opredel-bo.

Srce nam najprej ogreva misel na slovensko domovino, na tisti del sveta, ki je nam, našim staršem in prednikom dajal kruh in oblikoval duhovno podobo. Grejejo nas spomini na doživetja v mla-dosti, na vse, kar smo domá lepega, ple-menitega, velikega doživljali. Srce nam

zastaja, ko gledamo na stisko naših dni, na teptanje svobode in tega posledice za blagor teles in duš. Ali nas pa zajema tudi skrb za prihodnost Slovenije? To je ena naših prvih preizkušenj! Prepusti-li naj bi se pozabi, vdali se skušnjam, ki prišepetavajo, da politika ni za vse in da je dovolj, če smo dobri ljudje. A kako more biti dober, kdor nima de-javne ljubezni za svojce? Če je skrb za usodo domovine politika, je to politika ljubezni do bližnjega, ki nas vse v taki ali drugačni obliki veže. Če brez svobode ni vrednega življenja, se ji ni dopustno odre-kati, razen če posebni nagibi dajejo življenju drugače višjo vrednost. Skup-nost takih posebnih nagibov nikoli ni-ma, zato nima nihče pravice, pristajati na nesvobodo za celoto. Kdor uživa svo-bodo, jo bo izgubil, če ne bo vsak čas pripravljen na njeno obrambo. Tisti pa, ki svobode nima, a se svojega stanja niti ne zaveda, je okrnjenec, živ mrlič, posušeno drevo brez sadu. Samo ozave-denje mu je lahko dih novega življenja.

Mrtvi, ki jih slavimo, nas o tem ne-prestano sprašujejo. Trkajo na našo vest, danes nas glasno terjajo za odgo-vor na vprašanja o vsem, kar sestavlja in obkroža našo osnovno dolžnost, da nas je skrb za bodočo usodo slovenske domovine.

Kje smo? Ali smo na tistih temeljih, na katerih smo stali, ko smo se odtrga-li od doma? Smo še trdno povezani v duhovno občestvo svobodnjakov? Še pri-pravljeni na žrtve, kot smo jih nekdaj dajali s tistimi, ki so jih privedle do konca? Ali nam je komunistična zablo-da še najhujša nevarnost današnjega časa, kateri je vsak dan treba napoveda-ti boj brez kompromisa? Ali imamo še

trdno zavest, da ni imeti opravka z nobenim marksističnim socializmom, naj se imenuje kakor koli in nosi katero koli krinko, ker je ideologija praznine, brez duha, iz katere se kotí samo zlo? Hvaležni smo Bogu, da je med nami in v svetu, ki nam je po načelih blizu, vedno več jasnine. Saj je bilo preveč šibkosti in nihanja, preveč odstopanja od zvestobe. Bojne črte so spet ostreje zarisane, vedno več je zavesti, kje je kdo. Ali pa smo še vedno tako kot nekdanj neustrašeno pripravljeni na dejanski odpor proti najhujši nesreči za naš narod in največji nevarnosti, ki grozi človeštvu? Smo vsaj opremljeni z miselno ostrino, da nas ne zmedejo premeteni ali maloumni propagandni vplivi z ene strani? Imamo še značajsko trdnost, da nas ne zamajejo vabe in grožnje? Ali smo si še bojni tovariši, pripravljeni na vse, kar od nas tovarštvo terja?

Odgovori na ta vprašanja sestavljajo našo moralno sliko. A je še več potez, iz katerih bomo spoznali dobre ljudi. Iz iste družine smo, zato je treba, da ohranjamo in krepimo skupinsko zavest,

Iz nje mora rasti skupna volja, da se zedinimo na jasen narodni program, s katerim bomo pripravljeni na zgodovinski trenutek, ki lahko vsak čas pride, pa nas morda najde brez določene orientacije in razdeljene. Da, jasen narodni program!

Ni nam mogoče preiskovati, kaj se spočenja v podzavesti in v zametkih gibanj v domovini. Zaupajmo, da temá ni dokončna in da bo v danem trenutku planila nova luč, ki bo dala svetlobo spoznanja in toploto za pogumne nastope. Vendar je danes domá vse, kar bi dalo slutiti o kakem načrtovanju za pri-

hodnost, zadušeno in neizraženo. Samo mi v svobodi lahko glasno in prostodušno povemo, kaj imamo za dobro v prihodnosti slovenskega naroda. V tem smo pred preizkušnjo, iz katere moramo priti zmagovavci. Vemo, da ni lahko. Brezmení nas zgodovina, pomanjkanje tradicije samostojnega življenja, občutek majhnosti in nemoči, pa utemeljena zavest, da nismo mogli pridobiti deklariranih prijateljev v svetu.

Zato se oprijemamo trenutnih priložnosti, ne upamo si izpod krova, za katerega mislimo, da nam je naravna danost. Kdaj bomo toliko močni, da bomo pred svet postavili granit, v katerem bo neizbrisno vklesano, da Slovenija je samobitna in samostojna enota v zboru svobodnih držav? Kdaj bomo enakovredni z drugimi sklepali zavezníštva in se dogovarjali o sodelovanju? Če danes to opominjamo, nas opogumlja misel na domobranstvo, katero je bilo po ideji zametek slovenske oborožene sile, ki je nujen prilastek politíčne neodvisnosti. V izredno zagatnem položaju je tedaj Slovenec skoraj brez načrta, kot po namgonu, organiziral obrambo svojih vrednot pred tujo učenostjo in uničevalno silo za tuje interese, čeprav je prihajala po bratovi roki. Kdaj prej je Slovenec pod svojo zastavo branil samó svojo domovino na lastnih tleh? Iz naših slavnih grobov nas priganja klic k samozavesti, načrtnosti in dejavnosti.

Še ena preizkušnja je, pred katero nas postavljajo zahteve razmer in vesti. En skupni cilj naj nagiba eno skupno voljo, ta pa naj se krepí v sozvenenju ljubečih se duš. Spet so nam v opomin naši padli. Povezani so bili v boju in so zmagovali. Kadar se je kje enotnost

prekinila, je to prineslo nesrečo, v tistih razmerah katastrofo. Ob koncu so bili deležni skupne usode, ko so bili preko izničenja povzdignjeni v slavo. Eno občestvo smo z njimi, eno moramo biti med seboj, kljub razlikam v značajih in pogledih na praktična vprašanja. Posebno v tem trenutku, ko se v domovini napovedujejo nepredvidni dogodki in se pri tem inscenirajo proti nam novi propagandni triki in napadi, včasih s stvarnimi grožnjami, nam je treba zavreči stare težave in se uvrstiti v eno bojno vrsto, čeprav na različnih sektorjih. Nekdanje, včasih strupene megle, nam ne ovirajo več, da ne bi stopili v zbor ljudi, ki vedo, kaj očejo, in ki med seboj dobro v srcih mislijo.

Na nakovalu preizkušenj smo torej. Veliki Kladivar nam daje priložnost, da se izkažemo, česa smo vredni. Naši

dragi, katerih se danes spominjamo, so preizkušnjo prestali z junaštvom mučenštva. Dopusčeno je bilo, da je kladivo padlo po njih z vso težo, pa je odletelo in nakovalo se je pod njihovo moralno silo razklalo.

Tudi nas kuje življenje, nič, kar postavlja pred nas, ni brez bolesi; preizkušnje so vedno težavne. Kako bo z nami pri teh udarcih? Bomo mar steklo, ki se bo zdrobilo v ničvredne črepinje, da se vržejo na smetišče zgodovine? Ali pa bomo kremen, da se bodo ob nas ukresavale luči, ki naj presevajajo mrakove prihodnosti, in jeklo, da bodo iz nas donele melodije, ki naj pričajo o sreči po izvršeni dolžnosti, Bogu v čast, Sloveniji v ponos in blagor?!

Naj nam k temu pomagajo naši mučenci in junaki, ki jim danes in vsak čas kličemo slavo!

VIHAR SEM TOLAŽIL

Vihar je vso šesto nedeljo besnel, vso noč in vso zarjo za teden in trgal je grič, komaj rožnat in bel in pulil žalujke je beden.

Ko v okno udaril je z mokro pestjo, sem jezen mu rekel: „Odnehaj! Sam Božji je Sin nam pripravil s krvjo zdravilo za blaznosti greha...“

A veter ni čul me, večer je razbil, da kri se je zlila po prstih.

V temo iz besnečih valov sem zavpil: „Ne veš, da Ga ni več pri mrtvih?“

In kakor da končno je našel spomin, kjer vrgel na pesek je čolne — naenkrat je tih se dotáknil črepinj za dan Vnebohoda popoldne.

Vladimir Kos

Slovenski kristjan v zgodovini

Slovenski škofje so oktobra 1979 objavili 6. knjižico Prenove: Človek in kristjan v slovenski družbi in Cerkvi. Listino je sestavila posebna Komisija teologov, škofje pa so jo sprejeli kot delovni tekst, ki naj služi kot podlaga in pobuda za nadaljnje razmišljanje in pogovor ter pripomore k prenovi Cerkve na Slovenskem. Iz te knjižice ponatiskujemo 2. poglavje.

Če hočemo priti do jasne podobe o sodobnem slovenskem krščanstvu, ne moremo mimo naše preteklosti. Iz nje izhajamo. Nosimo jo v sebi. Zato je prav, da se najprej ozremo nazaj in skušamo dognati, kako se je v stoletjih oblikovala slovenska krščanska zavest in kaj je od te preteklosti ostalo živega do danes.

Pokristjanjenje Slovencev

Bog, ki v svoji previdnosti ne kliče k sebi samo posameznika, temveč tudi narode, je v 8. stoletju poklical tudi slovenski narod k spoznanju svojega imena in k odrešenju, ki je v Jezusu Kristusu. V svojem usmiljenju nas je sprejel in posinovil in nam odkazal delež v svojem vinogradu, da bi obrodili sad, ki ostane.

Ko so okrog leta 745 Obri vse bolj ogrožali karantansko državo, se je knez Borut politično naslonil na krščanske Bavarce in se odločil za krščansko vero, v upanju, da mu bodo pomagali proti pogansko-mu nasprotniku z vzhoda. Kot do-

kaz svoje odkrite volje je poslal na Bavarsko svojega sina Gorazda in nečaka Hotimira, ki sta bila krščena kot talca.

Z Gorazdom je leta 749 Karantanija dobila svojega prvega krščanskega vladarja. Pokristjanjevanje se je uspešno nadaljevalo pod Hotimirom. To so opravljali salzburški misijonarji pod vodstvom sv. Modesta, s središčem pri Gospe Sveti.

Poganski upor po Hotimirovi smrti, ki ga je knez Valkun zlahka zatrl, je pokazal, kako je bilo krščanstvo že trdno zasajeno na karantanskih tleh.

V drugem delu slovenske zemlje — v Posočju, na Krasu in v Posavju — je misijonsko delovanje vodil oglejski patriarh sv. Pavlin II. Na tem območju sta bili od 5. oziroma 6. stoletja dalje dve škofijski središči — tržaško in koprsko — ki sta se obdržali po prihodu Slovencev in sta poslej igrali tudi pomembno vlogo v verskem življenju našega naroda.

Meja med salzburškim in oglejskim misijonskim področjem je od začetka 9. stoletja tekla ob reki Dravi in se je obdržala skoraj tisoč let. To je bilo za slovensko narodno ozemlje usodno, saj je razdelila Karantanijo na dvoje in se tako Modestov sedež pri Gospe Sveti ni mogel razviti v cerkveno-

upravno enoto, ki bi družila vse krščanske Slovence.

Prihod Cirila in Metoda na Moravsko in v Panonijo sto let kasneje je pomenil za Slovence poglobitev v veri. Sveta brata sta učila v slovanskem jeziku in sta narodni jezik uvedla tudi v bogoslužje. S tem se je Cerkev močno okrepila. Za krščanstvo sta pridobila tudi novo slovensko kneževino v Spodnji Panoniji, ki ji je tedaj vladal knez Kocelj.

Na okoliščine, ki so spremljale vstop Slovencev v Cerkev, danes lahko gledamo kritično. Lahko vidimo v njih tudi božjo previdnost, in — odvisno od osebnega stališča — za kneza Boruta tudi politično nujnost. Če upoštevamo našo zemljepisno lego, ki dela iz Slovenije eno glavnih evropskih križišč, pa tudi tedanje politično stanje, ko so

bili naši vzhodni sosedje nevarno konjeniško pleme Obrov, na severozahodu pa dobro organizirani in vojaško močni Bavarci, moramo priznati, da je bilo krščanstvo za nas politična nujnost in da smo se narodno lahko obdržali samo kot kristjani. Koliko je bilo pri naših knezih političnih računov in koliko osebnega prepričanja, je seveda nemogoče ugotoviti. Kaže, da je ljudstvo sprejemalo krščanstvo radovoljno, saj je bil poganski upor pod Valkunom predvsem zadeva veljakov in še ta ne posebno pomembna.

Od trenutka, ko smo sprejeli krščansko vero, smo stopili v krog evropskih narodov. Politična organizacija Evrope pa je bila tedaj v obliki piramide. Tako smo kot majhna in slabo organizirana državna tvorba morali postati podložniki nekoga. Kaj drugega v tedanjih razmerah ni bilo mogoče. Tako lahko sklenemo, da smo se ohranili kot narodna skupnost, ker smo postali kristjani, vendar pa smo sočasno izgubili politično neodvisnost.

Ta zgodovinska dejstva danes bistveno ne vplivajo več na našo krščansko zavest. Pač pa še vedno čutimo, da nismo imeli cerkvenega središča na naših tleh. Modestov sedež pri Gospe Sveti, kjer so bili tudi že zarodki naše državnosti, se tako ni mogel razviti in postati splošno cerkveno slovensko središče. Bili smo narod brez središča, še več, naše središče je bilo vedno zunaj, kar je značilno oblikovalo slovensko zavest.

Ko so se kasneje oblikovala dinastična ozemlja in skupaj z njimi slovenske pokrajine, je narodna zavest skoraj potonila v zavesti pokrajinske pripadnosti. Zato moramo upoštevati pokrajinske posebnosti, hkrati pa si prizadevati za potrebno enotnost Cerkve na Slovenskem.

Vizija bizantinskih misijonarjev Cirila in Metoda, ki sta skupaj s slovenskimi knezi hotela položiti temelje posebni krščansko-slovanski kulturi, osamosvojiti Cerkev v naših deželah od germanskega političnega in kulturnega vpliva, žal, pri nas ni pustila globljih sledov. Zamisel svetih bratov pa ostaja za nas vir navdihov za bolj samoniklo, v narodni biti globlje vraščeno krščanstvo.

Organizacija in poglobitev cerkvenega življenja

Po začetnem obdobju slovenskega krščanstva se zdijo pomembna tale zgodovinska dejstva:

Opustitev škofijskega sedeža pri Gospe Sveti po letu 945 in ustanovitev treh majhnih škofij, ki so bile popolnoma odvisne od Salzburga: krške (1072), sekovske (1219) in lavantinske (1228).. Tem škofom je Salzburg zaupal nadzorstvo nad arhidiakoni, bili pa so zadolženi, da skrbijo predvsem za Nemce, ki so se naseljevali v teh krajih. Tako za nas niso imele večjega pomena. Bolj pomembna je koprška škofija, ki oživi v drugi polovici 12. stoletja (1177) in vse do 19.

stol. obhaja v krajih, naseljenih s slovanskim prebivalstvom, bogoslužje v slovanskem jeziku. Prekmurje je delno pripadalo 700 let zagrebški škofiji in raznim madžarskim škofijam.

Bolj pomembna je ustanovitev ljubljanske škofije (1462). Čeprav je bila to predvsem politična poteza, je bila vendar izredno pomembna v nadaljnjem narodnem in verskem razvoju.

Pomembno dejstvo je tudi ustanavljanje župnijskih središč, kontemplativnih samostanov in prihod beraških redov v naše kraje.

V tem obdobju se Slovenec polagoma navaja na cerkvene strukture. Utrdi se mu predvsem zavest župnijske pripadnosti. Ta zavest je bila splošna v Evropi, saj je bila župnija osnovna družbena in verska enota. Župnija je urejala vsakdanje življenje z molitvami, obredi, prazniki, ki so krojili človekovo življenje od rojstva do smrti. Zato ni čudno, če so bili ljudje tako močno navezani nanjo v času, ko je človek malo potoval in se še manj selil.

Zavest župnijske pripadnosti danes zelo hitro upada. Pri mestnem človeku je že skoraj izginila, zelo pa je uplahnila tudi na podeželju. Lahko rečemo, da bo Cerkev težko našla nadomestilo za župnijo in za vse, kar je za človeka v preteklosti pomenila.

Versko življenje se je pri nas hkrati z rednim dušnopastirskim delom po župnijah poglobljalo tudi pod vplivom velikih samo-

stanov in kasnejše beraških redov. Če so bili veliki samostani na naših tleh v fevdalnem ekonomskem sistemu velika gospodarska podjetja, ki so ljudem včasih pomagala do boljšega gmotnega življenja, so bili vendar prvenstveno kontemplativna središča, kamor so se ljudje podajali, da bi živeli v ožjem stiku z Bogom. Že s svojim obstojem so ta središča opozarjala na bistveno in našega človeka navajala h krščanski resnosti. Beraški redovi pa so s svojo pridigarsko dejavnostjo pripomogli k boljšemu poznanju krščanskega nauka.

S svojimi čudovitimi cerkvami in cerkveno umetnostjo, s svojimi pridigami in obredi so naši dušni pastirji in menihi ustvarili glavne oblike slovenske religiozne zavesti: predstave o Sveti Trojici, o Mariji, o svetnikih, o blaženih

v nebesih, o dušah v vicah in o mukah pogubljenih v peklu.

Vprašanje je, koliko so te osnovne religiozne predstave danes še žive in prepričljive, koliko pa jih je Slovenec zgubil. Vprašanje je tudi, koliko so te predstave krščansko zdrave in vzgojne, koliko pomagajo pri ohranjanju vere, ali koliko so dostikrat povod za odklon krščanstva. O vseh teh vprašanjih bi morali ob slovenski prenovi temeljito razmišljati.

„Krvavi punt in ropanje Turčije“

Stoletji velikega trpljenja in preizkušenj za slovenskega človeka sta XV. in XVI. stoletje. Od leta 1408 se Turki vse bolj pogosto pojavljajo na naši zemlji, kjer ropajo, morijo, požigajo in odvajajo ljudi v sužnost. V tem času so pestile naše ljudi tudi naravne ujme, zlasti kuga.

Tu se močneje izrazi značilna poteza v slovenskem krščanstvu. Slovenijo zajame ozračje zdihovaljanja, pomilovanja, obupnega klikanja na pomoč. Slovenec se živo zaveda svojega trpljenja. Pri Trubarju in drugih protestantskih piscih naletimo na izraze kot „naše ubogo, preprosto, dobrosrčno slovensko ljudstvo“; „ustrahovano, žalostno, ubogo slovensko ljudstvo“.

V tej dobi se Slovenec posebno rad isti s trpečim Kristusom (образи in noša rabljev na starih križevih potih so turški). V skraj-

ni bolečini se zateka k Mariji, katero imenuje predvsem „žalostna Mati božja“.

Ta razbolelost se je še dolgo ohranila v našem religioznem čutenju. Gotovo zato, ker je bilo življenje slovenskega človeka vsekoli zelo težavno, ker je boleče občutil hladno tuje gospostvo, ker je ostro občutil svoj greh in svojo revščino pred Bogom. Tako je bila ta poteza stalno navzoča v naši pobožnosti in je zelo močno obarvala naše krščanstvo.

Nedvomno je v tem tudi velikansko zaupanje v Boga ter Marijino pomoč in varstvo. V njem se izraža zavest, da je življenje pogosto kruto. To je bivanjski občutek ponižanih in brezpravnih narodov, ki pa jih trpljenje lahko tudi prekali.

O turških vpadih je treba reči, da se je tedaj slovenski človek znova trdneje čutil povezanega s Cerkvijo. Fevdalni gospod, ki bi ga bil moral po tedanjem pravu braniti, ga je pred turško nevarnostjo zapustil. Zato se je zatekel k cerkvi in organiziral svojo obrambo okrog cerkve. V svoji zadnji stiski se je zatekel k Bogu, hkrati pa realistično računal na svojo pomoč in spretnost.

Danes pa se moramo vprašati, ali je ta zavest v našem človeku še živa. Ali v naših religioznih slikah in pesmih in celo pridigah ni vse preveč tega, kar danes v ljudeh ne najde nobenega odmeva? Paziti moramo, da ne bi na-

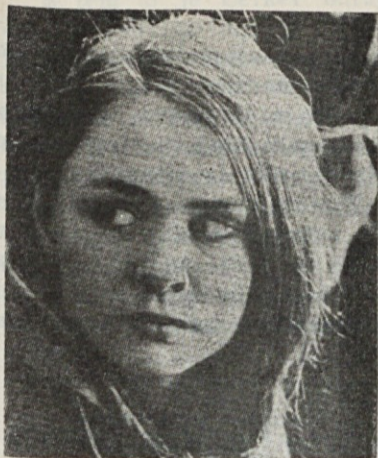
stalo preveliko neskladje med cerkvenim govorom in med narodno zavestjo. Prizadevati si moramo marveč, da bi oznanjevanje uglasili z življenjskim izkustvom.

Kar zadeva kmečke punte, mislimo, da niso pustili veliko sledov v slovenski vernosti. Verjetno je tu Cerkev zamudila lepo priložnost, da bi iz dogodkov izluščila zdrav teološki nauk. Zahteve kmetov so bile upravičene in so se torej ujemale z božjo zahtevo po pravičnosti. Toda duhovščina ni znala prerasti svojega časa. Bila je preveč povezana z oblastjo, zato je ljudi predvsem opominjala k pokorščini.

Protestantska in katoliška prenova

Zaradi povezanosti cerkvene hierarhije z vladajočim slojem se je morda vez med ljudstvom in cerkvenim vodstvom zrahljala, kar je omogočilo prodor protestantskih idej reformacije na Slovensko. Med vzroki reformacije pa je tudi religiozna kriza XV. stoletja. Tu se je morda pojavila neka oblika obupa ob vsem gorju, ki je zadelo ljudstvo zaradi turških vpadov in zaradi brezsrčnosti gosposke.

Sicer pa reformacija ni zgolj upornost. V njej je tudi volja do ponotranjenega, resnejšega krščanstva, ko se človek ne zanaša toliko na zunanja dela, ampak se ves preda Bogu v veri in zaupa-

nju. Je voljan vzpostaviti z Bogom bolj pošten in spoštljiv odnos.

Kakšno moč je imel slovenski protestantizem in kaj je v resnici med ljudstvom pomenil? Koliko in v čem je oblikoval slovensko vernost? Slovensko protestantsko gibanje je zbralo okrog sebe izredno sposobne, delavne in energične ljudi, ki so vedeli, kaj hočejo, ki so se na svoje poslanstvo pripravili, ki so naglo in uspešno ustvarili sredstva za uveljavitev svojega gibanja. Kljub temu pa iz različnih razlogov niso uspeli.

V slovenski religiozni zavesti — razen v Prekmurju — protestantizem ni pustil trajnih sledov. Tak, kot je, ta zgodovinski pojav z vso svojo notranjo močjo in s svojimi glavnimi spoznanji pa nas še danes izziva.

Katoliška prenova zasleduje v

bistvu iste cilje kot protestantsko gibanje in jih vsaj v taki meri tudi doseže. Glavni nosilci idej katoliške reformacije so bili pri nas ljubljanski škof Hren, jezuiti med višjimi sloji, kapucini pa med preprostimi ljudstvom.

Vsak po svoje si prizadeva za globljo katehizacijo ljudstva, za resnejše krščansko življenje, za pristnejši odnos do Boga, za bolj spodobno bogoslužje. V tej prenovi se naši katoličani opirajo tudi na protestantsko tradicijo in na sredstva, ki so jih ustvarili protestanti. So pa še specifične katoliške prvine, ki so med nami žive še danes.

Naše številne baročne cerkve so večinoma postavili ali pa prenovili po okusu časa v dobi katoliške prenove. Te cerkve s svojim notranjim veseljem in prazničnostjo še danes močno vplivajo na versko čutenje Slovence. Poseben vpliv imajo ponekod razna cerkvena slavlja, ki so še vedno priljubljena.

Pri prenovi se moramo tudi vprašati, ali se je slovenska zavest že nekoliko odmaknila od tega veselega baročnega ozračja, ali pa se v njem še vedno počuti najbolj doma. Vprašati se tudi, ali je sploh v vsem tem tradicionalnem in folklornem blišču tista globoka resnost, ki jo zahteva obhajanje krščanskih skrivnosti. Seveda bi bilo nevarno pasti v drugo skrajnost — ki se s slovensko naravo nikakor ne ujema.

Janzenizem

Janzenizem, ki se pojavi pri nas proti koncu 18. stoletja, je nekakšna reakcija proti prazničnemu baročnemu ozračju v Cerkvah, proti številnim ljudskim pobožnostim, češčenju Matere božje, raznih patronov, proti romanjem in križevim potom in drugim oblikam ljudske pobožnosti. Predvsem pa je janzenizem moralna in zakramentalna strogost.

Na splošno je janzenizem pustil pri nas globoke sledi. Ko se primerjamo z drugimi narodi katoliške tradicije (predvsem latin-skimi) in odkrijemo, da smo manj sproščeni, rečemo: janzenizem. Ko odkrivamo v sebi nepremagljive težnje po kar se da natančnem izpolnjevanju sleherne pičice postave, rečemo: janzenizem. Ko opazimo, kako je naše krščanstvo nezaupno do zdravega in močnega življenja, rečemo: janzenizem. Krivdo za našo utesnjenost, slabokrvnost in pikolovstvo valimo na janzenizem. Kako je v resnici s temi stvarmi?

V resnici janzenizem pri nas ni bil nikdar splošna ljudska težnja. Nasprotno, ljudstvo ga je odklanjalo. Razširil se je le med duhovščino, in še to pretežno na Kranjskem. Na Štajerskem ga je bilo kaj malo. Vendar je prek duhovnikov pustil nekatere sledi v ljudstvu. Janzenistično usmerjeni duhovniki so zelo poosttrili sodila za prejem zakramentov, kar je ljudi odvrčalo od zakra-

mentov. Zelo strogo in brez uvidnosti za človeške slabosti so obsojali moralne prestopke, kar je vneslo v človekovo razmerje z Bogom neki hlad in strah, ki še nista izginila iz slovenske zavesti. Z janzenizmom se je pojavila tudi moralna ozkost, ki je bila dokaj značilna za slovenskega kristjana, kolikor ni splošna in nepremagljiva težnja človeškega duha.

Narodno prebujenje in „klerikalizem“

Devetnajsto stoletje je doba narodnega prebujanja pri Slovencih. Pri tem so imeli odločilno vlogo duhovniki. Imenujmo nekatere: Valentin Vodnik, Matija Majar Ziljski, Božidar Raič, predvsem pa škof Slomšek. Pa je še mnogo drugih slovenskih duhovnikov, ki so ljubili svoj narod in so se zanj žrtvovali, ki so ga vzgajali v evangeljskem duhu in se trudili, da bi iz slovenskega človeka naredili dobrega in poštenega kristjana. Skušali so mu pomagati pri umnejšem gospodarstvu in pri izobraževanju na sploh.

Vse to je močnejše uveljavilo Cerkev na Slovenskem, hkrati pa je bila v tej vodilni vlogi pri narodnem prebujenju že nevarnost prihodnjega klerikalizma.

Idejni boji 19. stoletja so obstajali tudi pri nas. Privedli so do ločitve duhov, kjer so bolj poudarjali, kar ločuje, kakor pa, kar druží.

S tem si je Cerkev odtujila del slovenskega naroda. Ker se je prek svojih duhovnikov neposredno udeleževala strankarskih bojev, se ni mogla izogniti spodrseljajem, ki navadno spremljajo politično delovanje.

Težko je ocenjevati vlogo slovenskega „klerikalizma“. Tudi slovenska duhovščina se ni znala in morda tudi ni mogla v pravem trenutku umakniti iz nepo-

sredne politike. Če je bilo dobro, da je prevzela vodilno vlogo v narodnem prebujenju, ker je bila edini izobraževalni sloj v narodu, če je kasneje uvajala ljudi v umnejše gospodarjenje, če ga je politično dramila v boju za narodne pravice in za socialno pravičnost, bi se morala v pravem trenutku umakniti s političnega odra in se vrniti na versko področje. (Dalje prihodnjič)

IZ PISMA NADŠKOFA ŠUŠTARJA SOBRATOM

Med različnimi darovi in sadovi Sv. Duha, o katerih na toliko mestih govori nova zaveza, je tudi eden, ki ga sv. pismo sicer izrecno ne omenja, ki pa je v pastoralnem delu in v stiku z ljudmi zelo pomemben: najti o pravem času pravo besedo in jo na pravi način povedati. Kdo še ni sam pri sebi doživel, kaj je od tega odvisno? Nekateri, se zdi, imajo prav nasprotno karizmo.

Prava beseda o pravem času in povedana na pravi način ni samo naravna nadarjenost (sicer pa je tudi ta končno dar Sv. Duha); tudi ne samo stvar izobrazbe, psihologije, poznanja ljudi in takta. Posebno kjer gre za besedo o verskih resnicah, za opomin in vabilo h krščanskemu življenju, pa tudi že za resnično dobro človeško besedo, ki pomaga, ki potolaži, pokaže pot naprej, vzpodbudi in pomiri, je prava beseda ob pravem času in povedana na pravi način velik dar Sv. Duha. Prosimo zanj, preden vernikom govorimo v pridigi ali ob osebнем srečanju, preden gremo k verouku, na obisk k bolniku ali v spovednico, preden se začne seja ali sestanek, kjer je treba urejati to ali ono stvar. Če z zaupanjem in vztrajno molimo za ta dar, se nam morda ne bo tako pogosto dogajalo, da bi ne našli prave besede, da bi zamudili ugodno priložnost ali pa da bi z nepriernim načinom govorjenja veliko pokvarili.

Nadškof Alojzij

Ljubljana, pred binkošti 1980.

Molitveni namen za avgust

Splošni: Da bi gledali na družinska vprašanja v duhu Kristusovega nauka in jih reševali po navodilih Cerkve.

Mnogi se danes ukvarjajo s problemi družine, saj je le-ta v veliki krizi in doživlja velike spremembe. Razumljivo, da tudi verni jemljemo v ozir sodobna dognanja znanosti, kot so sociologija, psihologija, pedagogija in druge. Vendar je naša velika naloga, ki je nihče drug ne bo izvršil, a je nujna, da te probleme v zvezi z družino gledamo v duhu Kristusovega nauka in cerkvenega učiteljstva.

Družinsko vprašanje je sicer tako obsežno, da knjige niso dovolj, da bi jih celovito opisale, kaj šele našle odgovore na vsa ta vprašanja. Vendar so neke točke, ki so še posebej važne, na katere je dobro misliti ter zanje tudi moliti, posebej pod krščanskim vidikom.

Tudi v dokumentih 2. vatikan. cerkvenega zbora je zelo veliko odličnih mest o tem vprašanju, posebej v konstituciji Cerkev v sedanjem svetu, kjer je celo poglavje posvečeno vprašanju o dostojanstvu zakona in družine.

Velike misli cerkvenega zbora so, da je danes družina v zelo težkih okoliščinah, čeprav jo mno-

gokje visoko cenijo. Zato „želi cerkveni zbor nekatera poglavja cerkvenega nauka postaviti v jasnejšo luč“ (CS 47, 3) Najprej da je „temelje in posebne zakonitosti globoki skupnosti življenja in ljubezni med zakonci dal Stvarnik; vzpostavi pa se ta skupnost z zakonsko zavezo, to se pravi z osebno nepreklicno privolitvijo“ (48, 1).

Kristus je to Stvarnikovo zamisel potrdil in jo oblikoval „po svojem zedinjenju s Cerkvijo in prihaja krščanskima zakoncema naproti z zakramentom zakona“ (48, 2). Koncil govori o lepoti duševne, duhovne in telesne ljubezni zakoncev (49, 2). Poudarja tudi, da sta zakon in zakonska ljubezen po svoji naravi naravnana na roditev in vzgojo potomstva (50, 1), vendar da je zakon tudi dan za izkazovanje, napredek in dozorevanje medsebojne ljubezni zakoncev (50, 3). Dobro se tudi zaveda, s kakšnimi težavami se zakonci srečujejo ob vprašanju odgovornega starševstva in uravnavanja rojstev ter jim razlaga pametna in odrešujoča pota (51). Na koncu spodbuja vse, da „naj vrednote zakona in družine vneto pospešujejo“ (52, 3).

Eden od nekoliko novih vidikov je tudi ta, da je družina „domača Cerkev“ (C 11, 2), se pravi, da

je družina osnovna celica Cerkve in da se v njej dogaja v malem, kar se dogaja v Cerkvi v velikem, in da je zdravje Cerkve odvisno od zdravja teh osnovnih celic — družin. Kot vsa Cerkev na primer ljubi Boga in človeka, tako je tudi družina prva šola ljubezni do Boga in človeka, pa naj gre za moža in ženo ali za otroke ali za druge ljudi. Taka domača Cerkev pa more biti kos tej nalogi seveda samo pod pogojem, če je enotna in nedeljiva, neločljiva, kot sta Kristus in Cerkev takšna, kar kljub tolikim nasprotnim mnenjem Cerkev za Kristusom vztrajno ponavlja. Pa ne zato, ker ne bi imela občutka za težave in krize sodobnih zakonov, ampak ker jih edino tako, Kristusovo stališče, lahko rešuje propada zakonov in družin.

Čeprav je papež Janez Pavel I. tako kratko vodil Cerkev, je že govoril o družinskem vprašanju: „Vsi naponi,“ je dejal, „ki jih starši vložijo, da bi vpeljevali otroke v svet vere in jim ga s svojim zgledom kazali, je apostolat 20. stoletja izredne važnosti. Starši, ki se danes srečujejo s tolikimi problemi, morajo biti na poseben način skrb našega pastoralnega dela“ (škofom ZDA).

Sedanji papež Janez Pavel II. pa skoraj nima govora, da ne bi na ta ali oni način poudaril izjemne važnosti družine za naš čas. 29. septembra 1979 je na Irskem govoril poročenim: „Bodite še naprej priče svetosti in

nerazvezljivosti zakona pred sodobnim svetom... Predvsem visoko cenite čudežno vrednost in milost zakramenta zakona. Verujte v duhovno moč tega zakramenta, ki ga Kristus podarja kot pomoč edinosti zakona in proti vsem krizam in problemom življenja v dvoje... Bodite veliko-dušno odprti za sprejemanje otrok. Sprejemati otroke od Boga kot dar zakonski ljubezni je krščanska značilnost... Imejte brez-pogojno spoštovanje do človeškega življenja od prvih trenutkov spočetja... Očetje in matere, verujte v vaš poklic zakona in starševstva. Bodite prepričani, da v vašem življenju ne morete storiti kaj večjega, kot da ste dobri očetje in matere... Gojite tudi duhovne poklice...“ To so seveda samo kratki odlomki iz daljšega papeževega govora poročenim.

V svojem kratkem pozdravnem govoru slovenskim romarjem v Rimu 18. oktobra 1979 je dejal: „Zdi se mi primerno poudariti temeljno vlogo družine, bodisi v krščanski vzgoji bodisi v veliko-dušni skrbi za rast duhovniških in redovniških poklicev“.

Ne pozabimo ta mesec še posebej moliti za škofovsko sinodo, ki bo septembra v Rimu in bo pod papeževim vodstvom razpravljala o družinskem vprašanju.

Misijonski: Da bi misijonski duh napolnil naše krščanske družine.

V pokoncilski dobi veliko razmišljamo, govorimo pa tudi delamo za prenovo zakonskega in družinskega življenja po smernicah 2. vatikanskega cerkvenega zbora, predvsem po konstituciji Cerkev v sodobnem svetu, kjer je v prvem poglavju drugega dela govor o dostojanstvu zakona in družine. Koncilski odlok o laiškem apostolatu pa pravi, da „krščanske družine, ki se z vsem svojim življenjem oklepajo evangelija in so zgled krščanskega zakona, dajejo svetu dragoceno pričevanje za Kristusa vedno in povsod, posebno pa v krajih, kjer se sejejo prva semena evangelija ali kjer je Cerkev šele v začetkih ali v kaki težki stiski“ (L 11, 5).

Cerkev ni nikoli delila apostolata od verskega življenja, saj se pristna vera kaže prav v želji po širjenju Kristusove blagovesti. Zato tudi glede družine ne more biti drugače. Tudi zakonci in družine so poklicani k apostolskemu udejstvovanju, čeprav na sebi lasten način. Med apostolsko dejav-

nost gre vsekakor šteti tudi misel in delo za misijone v krajih, kjer Cerkev še ni trdno utemeljena.

Zato bi družina najprej morala biti dobro obveščena o dejavnosti Cerkve in o potrebah evangelizacije širom sveta. Naloga zakoncev bi torej bila brati poročila o tem delu, obenem pa otroke primerno obveščati o tem prizadevanju Cerkve. Če bodo sami o tem več vedeli in več o tem govorili otrokom, ne bo težko čutiti potrebo, da bi za to delo in take kraje ter ljudstva več tudi molili. Tak širok pogled po svetu bo družino zelo odprl navzven, kar je zelo važno za človeški in verski razvoj odraslih in odrasčajočih.

Če je skrb za poklice v veliki meri naloga družin, ki z zdravim družinskim in verskim življenjem pripravljajo temelje za duhovne poklice, bo to veljalo tudi za poklice bodočih misijonarjev in misijonark.

V. V.

Veselje ni isto kot zabava in zabava ni isto kot veselje. Zabave so včasih lahko zelo sebične; včasih so dobre in pametne. Vendar so to le stvari, ki jih sami napravimo, odvisne so od našega zanimanja, pridejo in gredo. Veselje pride naravnost od Boga. Veselje je poseben dar božji.

Mihael Ramsey

Najlepše, najprijetnejše vznemirjenje, ki ga moremo doživeti, je mistično-nadčutno. To vznemirjenje je izvor vse resnične umetnosti in znanosti. Vedeti, da to, kar je za nas nepojmljivo, v resnici obstaja, pomeni za nas najvišjo modrost in najsvetlejšo lepoto... To znanje, ti občutki so središče resnične religioznosti.

Albert Einstein

450-letnica augsburške veroizpovedi

Od 18. do 23. februarja je zasedala v bavarskem mestu Augsburgu mešana katoliško-luteranska komisija in razpravljala o „augsburški veroizpovedi“, ki so jo pred 450 leti prebrali na nemškem državnem zboru zastopniki luteranstva. Znano je, da so se evangeličanski reformatorji kaj kmalu razdelili v somišljenike Luthra, Kalvina in Zwinglija. Pozneje so se te skupine še naprej cepile, mnogi pa so glede protestantske vere le ostali zvesti „augsburški veroizpovedi.“ Nekateri danes menijo, da ta seznam verskih resnic še ni bil preveč daleč od katoliškega. V prizadevanju za edinstvo kristjanov upajo, da bi ta veroizpoved lahko postala izhodišče za združevanje. Postavlja pa se vprašanje, kako je bilo s to veroizpovedjo. Za to so potrebne raziskave. Študij tega dokumenta je ob 450-letnici res na mestu.

Leta 1517 je v Nemčiji nastopil redovnik Martin Luther. V razmišljanju o hudem nagnjenju in o strahu, da bo pogubljen, če nagnjenja ne zatre, je našel izhod iz svoje stiske v samovoljni in čisto osebni razlagi sv. pisma. Besede: „Pravični bo živel iz vere!“ so ga tako prevzele, da mu je zdela vera in zaupanje v Kristusa edina rešilna pot. Dobra dela mu za zveličanje niso bila več potrebna. Pa tudi ne Cerkev kot srednica med Bogom in človekom, prav tako ne Marijina pomoč in priprošnja svetnikov. Brez vrednosti so tudi odpustki. — Plaz, ki ga je spro-

žil, je potegnil za seboj njega in polovico zahodne Evrope.

V Nemčiji, Avstriji in Španiji je tedaj vladal Karel V., ki je bil vzgojen na Nizozemskem. Kot rimsko-nemški cesar je menil, da je njegova dolžnost odpraviti versko neednost v Nemčiji. Že na državnem zboru v Wormsu je nastopil zoper Luthrove spise in svaril plemiče pred novimi nauki. Na augsburškem državnem zboru je ukazal, da se morajo vsi v njegovi državi vrniti k pravi, stari veri. Ob tem so se začele na državnem zboru razprave o pravilnosti vere.

Na pobudo novim naukom naklonjenih plemičev je sestavil Melancton listino, ki sestoji iz uvoda in 28 točk, katerih 21 govori o verskih resnicah, 7 pa o dozdevnih zlorabah vere (npr. obhajilo pod eno podobo, zapoved o duhovniški neoženjenosti, samostanske obljube, postna zapoved ipd.).

Na videz se nauki ne ločijo veliko od katoliškega, zato so tej veroizpovedi že tedaj očitali nejasnost. Luther jo je prebral in odobril. Listino so v Augsburgu izročili cesarju v latinščini in nemščini kot dokaz prave vere zastopniki številnih knezov in mest 25. 8. 1530.

Cesar jo je predal v Augsburgu navzočim katoliškim teologom. Ti so jo preštudirali in odgovorili nanjo na državnem zboru v avgustu. Vendar njihova „papeška zavrnitev“ kljub mirnemu in spodobnemu načinu od-

govarjanja na zmotne trditve ni naredila kakęga posebnega vtisa. Cesarjevo posredovanje za ohranitev prave vere ni rodilo uspeha. Upiranje knezov ga je nazadnje prisililo, da jim je dal glede vere proste roke v svojih deęelah.

Danes priznavajo to veroizpoved le še pravoverni evangeličani in stari luteranci. Moderno protestantstvo se je notranje razcepilo na vrsto različnih skupnosti.

20. aprila je v Frankfurtu izšla knjiga s 24 ocenami teoloških profesorjev (12 katoliških in 12 evangeličanskih) o augsburški veroizpovedi. To delo, je rečeno v uvodu knjige, ni kakšno uradno raziskovanje te listine, s katero so začetniki protestantizma na nemškem državnem zboru v Augsburgu pred 450 leti povedali, kaj verujejo. Vendar te razprave želijo pomagati, da bi uradne komisije

prišle do večje jasnosti v tem vprašanju.

Ti teologi se na splošno strinjajo v tem, da prvi evangeličani s to izpovedjo niso hoteli pokazati le, da so prave vere, temveč tudi, da je vsebiha te veroizpovedi v bistvu katoliška. V nekaterih rečeh še ni jasnosti in se mnenja teologov razlikujejo. Vendar že ta ugotovitev pomeni, da lahko postane ta veroizpoved zares temelj dela za večjo edinost med katoličani in protestanti.

Pred 150 udeleženci večera, na katerem so se zbrali tako katoliški kot evangeličanski delavci za edinost kristjanov v Berlinu, je münchenski profesor fundamentalne teologije dr. Heinrich Friers dejal, da bi katoliško priznanje te veroizpovedi pomenilo spodbudo za nadaljnje ekumensko delo med protestanti in katoličani.

POČASNO ODPIRANJE KITAJSKE

Kitajska vse bolj vstopa v središče svetovnih dogajanj kot dejavnik, s katerim je treba računati. Komentatorji seveda skušajo iz raznih podatkov potegniti zaključke, kako je z nekdaj cvetočo katoliško Cerkvijo v tej deęeli. Tipajoče korake, ki vodijo na pot zblięanja, gotovo pomenita nedavna obiska dveh evropskih kardinalov, marsejskega Etchegaraya in dunajskega Königa. Nedavno sta poročala papeęu o vtisih z obiska na Kitajskem. Kakor je uradno potrdil vatikanski tiskov-

ni zastopnik, papeę nobenemu od obeh kardinalov ni dal nikakršnih napotkov pred obiskom; odšla sta na Kitajsko na povabilo gostiteljev, ki so bili do njih zelo pozorni.

Marsejski nadškof kardinal Etchegaray je o svojem sedemnajst-dnevnem potovanju po Kitajski dal intervju za pariški katoliški dnevnik La Croix. Odkrito je povedal, da ne zapira oči pred težavami, ki jih na področju odnosov med katoliško Cerkvijo in Kitajsko vidi v prihodnosti, izrazil pa je tudi zmer-

no upanje na zboljšanje.

Gostitelji so mu omogočili, da je določil potek obiska, pa tudi duhovnika, ki sta ga spremljala, si je sam izbral. Kitajci so ga sprejeli kot Francoza in kot rimskega kardinala. Na Kitajsko ga niso vodili kakšni posebni nameni; odzval se je vabilu, pri tem pa je želel čimveč videti in slišati. Pri tem pa so gostitelji poudarjali, da je njegov obisk zelo pomemben, celo zgodovinski. To bo najbrž res, saj že 30 let ni bilo na Kitajskem tako visokega predstavnika Cerkve.

Kardinal je povedal, da so bili pogovori z gostitelji zelo odkriti in pristrčni. Z voditeljem komisije za odnose z verskimi skupnostmi Xiao Xienfom se je na primer pogovarjal tri ure. Lahko se je pogovarjal tudi z drugimi ljudmi, čeprav tega ni bilo v programu. Na izrečno željo so mu dovolili obiskati grob misijonarja Riccija.

Kitajska se mu zdi eno samo ogromno delovišče. Težko se je vživeti v svet, ki je tako različen od evropskega. Videti pa je, da so se tam zgodile velike spremembe. Kulturna revolucija je marsikaj obrnila. Zdaj za nekatere stvari ugotavljajo, da so šle predaleč. Odkrito priznavajo napake in jih skušajo popraviti, temeljnih načel revolucije pa ne zapuščajo. Še vedno so prepričani, da je vera nekaj povsem „neznanstvenega“. Posebej jih je zanimalo, ali vera na Zahodu raste ali upada. Za ta politični trenutek pravijo na Kitajskem, da je vera svobodna, vendar je moč neovirano širiti le ateizem. Na

verske skupnosti gledajo kot na nekatere manjšine; imajo sicer določene pravice, ki bi jih radi upoštevali, hkrati pa jih želijo vključiti v enoten tok družbenih dogajanj.

Marsejski nadškof je predaval o katoliški Cerkvi v okviru nekakšnega inštituta za religijo, ki ga vodi znani budistični pisatelj Zhao Puchu, Čuenlajev prijatelj. Med vsemi verami se Kitajcem zdi krščanstvo najbolj kočljivo, najbolj zahodnjaško. Tudi kardinala so pozdravili kot predstavnika „zahodnjaške“ vere. Tako je trenutno najbolj odprto vprašanje, kako Kitajcem predstaviti univerzalnost Kristusovega nauka. Pač pa so mnogi izjavljali, da Kitajska veliko dolguje jezuitom; srečeval je ljudi, ki so se hvalili, da so študirali medicino na katoliški univerzi v Šanghaju.

V intervjuju francoski kardinal poudarja, da moramo upoštevati tudi pretekla razmerja med kristjani in drugoverci na Kitajskem. Že v prejšnjih stoletjih je večkrat prihajalo do krvavih preganjanj in mučeništva. Sicer pa tudi misijonarji niso vedno imeli najbolj srečne roke. Vsekakor je bila doba od leta 1949 do 1952 zelo kruta. Cerkev na Kitajskem je bila povsem odrezana od sveta. Vlada je takrat organizirala „patriotično“ Cerkev z namenom razkola. Ta Cerkev je še danes povsem odvisna od oblasti. Podobne vtise je s Kitajske prinesel tudi dunajski nadškof kardinal Franz König. Časnikarjem agencije Kathpress je povedal, da se je nekajkrat pogovarjal z dvema „patriotičnima“ škofoma; govorili so

v latinščini. Tiskovna agencija Nova Kitajska pa je tudi sporočila, da je bil pri maši v Pekingu in Nankingu. Natančnih podatkov o škofih, duhovnikih in vernikih ni zvedel, sicer pa njegovo potovanje tudi ni imelo tega namena. Kakor Etchegarayu so predstavniki vlade povedali, da ima jo še vedno v zaporu dva škofa in nekaj duhovnikov. Seveda so to utemeljili s političnimi razlogi. „Patriotični“ škofje nimajo svoje škofovske konference in ukrepajo vsak zase. Menda bodo šele sedaj imeli nekakšno sinodo. Kljub vsemu ima vtis, da niso sovražno razpoloženi do Rima, čeprav so dobili škofovsko posvečenje brez odobrenja apostolskega sedeža. Nič pa ni mogel razpravljati o možnosti, da bi uredili svoje odnose z Rimom. Dobil pa je splošen vtis, da se odnos do vere na Kitajskem zboljšuje. Popravili so nekaj cerkva in jih vrnili za uporabo. Razumljivo je tudi, da ni mogoče vseh težav odpraviti kar čez noč.

Katoličani, ki jih je srečal, so se zelo zanimali, kaj se dogaja v Cerkvi po svetu. Po predavanju o prihodnosti religije so ga v Pekingu spraševali zlasti o odnosu med Vatikanom in socialističnimi državami, o razvoju Cerkve v Latinski Ameriki ter o vprašanju teologov v Zahodni Evropi. Kardinal ni prišel v stik z Rimu zvestimi katoličani. Iz drugih virov pa je jasno, da je na Kitajskem prava podtalna Cerkev, ki ne priznava „patriotične“, češ da ni svobodna. Za ceno velikih žrtev krščanstvo na Kitajskem še živi in čaka boljših časov. Gostiteljem

je kardinal König zastavil vprašanje, ali more računati, da bi jim vrnil gostoljubje v Avstriji. Odgovorili so mu, da nimajo nič proti, do konkretnjših sklepov pa ni prišlo.

Iz obeh poročil o potovanju je mogoče sklepati, da se Kitajska načrtno odpira svetu in s tem tudi različnim veram. Seveda ostaja kitajsko vodstvo neomajno zvesto načelom revolucije, ki ima na praporu napisano tudi besedo ateizem. Stike do neke mere otežuje dejstvo, da je Cerkev na Kitajskem razdeljena. Vendar je mogoče reči, da je ločitev „patriotičnih duhovnikov in škofov“ od osrednjega vodstva Cerkve bolj zunanja, prisilna in ne zadeva bistva Kristusovega nauka. Gre bolj za namerno nespoštovanje pravnih predpisov. Sedanja „verska svoboda“ na Kitajskem se kaže bolj v večji širini do „patriotične“ Cerkve kakor pa do vernikov na splošno, zlasti tistih, ki si kljub pritiskom upajo pokazati zvestobo rimski katoliški Cerkvi.

Dodatna težava za ureditev odnosov med Vatikanom in Kitajsko je vprašanje Tajvana (Formoze). Na tem otoku živi 400 tisoč katoličanov, ki jih apostolski sedež ne more kar tako pustiti vnemar, zato ima Vatikan še vedno diplomatske odnose s tajvansko vlado, to pa Peking obsoja.

Povabili, ki sta ju dobila kardinala Etchegaray in König, pa dokazuje, da se kitajsko vodstvo le na neki način pripravlja na možnost vzpostavitve odnosov z Vatikanom na neki višji ravni. Prav gotovo si Cerkev tega želi.

Kongres predsednikov cerkvenih sodišč

Od 25. do 28. marca je bila v Bonnu redna konferenca predsednikov cerkvenih sodišč. Zasedanje je odprl papežev poslanec v ZR Nemčiji, udeležencev je bilo okrog 150. Med povabljenimi je bil tudi profesor cerkvenega prava na ljubljanski fakulteti in predsednik škofijskega sodišča prve in druge stopnje v Mariboru dr. Stanko Ojnik.

Konferenca je bila posvečena predvsem vprašanju, ali vsi ljudje, ki sklenejo zakon v Cerkvi, želijo resnični dosmrtno neločljivi zakon.

Današnje cerkvene določbe, ki jih je pravno oblikoval papež Benedikt XIV., so nastale v povsem krščanskem okolju. Vsi so bili brez posebnega razmišljanja prepričani, da sklepajo zakon, kakršnega je hotel Kristus, ali še bolj konkretno, zakon kot ga določa Cerkev s svojimi predpisi. Ali lahko tudi danes vztrajamo pri tem?

Živimo v pluralistični družbi. Civilna ločitev je zelo pogosta in večkrat povsem neboleča, družbeno povsem sprejemljiva. Mešanih zakonov s pravoslavnimi in protestanti je vedno več. Vemo, da imajo ločeni bratje glede nerazveznosti zakona dokaj svobodnjaške poglede.

Tudi mnogi škofje tožijo, da ima naša mladina kaj čudne pojme o neločljivosti. Za dosmrtno „mučeništvo“ niso navdušeni. Pogosto slišimo: „Če ne bo šlo, pa se bova ločila,“ ali pa: „Za otroke se bova odločila takrat, ko se bova prepričala,

da greva skupaj.“ Pri protestantih se baje večkrat zahteva, da se iz poročnega obreda izpusti izraz „dokler vaju smrt ne loči“.

Ali smemo na splošno trditi, da hoče vsak, ki se cerkveno poroči, ravno takšen zakon, kot ga je hotel Kristus? Ali smo si v tem vsi kristjani edini? Zdi se mi, da se ob vsebini tega vprašanja celo odlični biblicisti razhajajo. Ali ni bolj pravilno, da v vsakem primeru presodimo, kakšen zakon sta nameravala skleniti. Kaj pomeni danes, če rečeta, da sta hotela skleniti zakon, kakršnega danes ljudje pač sklepa-jo? „Če ne bo šlo, se bom pa ločil“ — ali je mišljena samo ločitev od mize in postelje ali pa se tukaj že misli na drugo poroko?

Dobro vemo, da tudi priprava na zakon ni taka, kot bi morala biti. Še zdaleč ne zajame vseh, ki se bodo cerkveno poročili. Pa še pouk za zaročence in razni tečaji o zakonu gredo mimo cerkvenih določb, saj jih tudi duhovniki premalo poznamo in marsikdo meni, da pravnih zadev ni potrebno strokovno obravnavati.

V sodbah vrhovnega cerkvenega sodišča zasledimo trditve, da ljudi ne smemo presojati po tem, kakršni bi morali biti, temveč po tem, kakršni so. Ali njihov značaj in zmota vplivata tudi na voljo pri sklenitvi zakona? O teh in podobnih vprašanjih je tekla beseda, predvsem pa o vsebini zakonske pogodbe, ali gre samo za ustanovo za rodnost otrok

ali kaj več. Rečeno je bilo tudi, da v postopku za razglasitev neveljavnega zakona moramo upoštevati pričevanje prizadetega, pa čeprav zato nima razvidnih dokazov ali prič. V celotnem postopku naj bo vidna človečnost.

Konference se je udeležil tudi

kölnski kardinal Höffner, kot predsednik nemške škofovske konference. V pozdravnem govoru je poudaril, da cerkveno pravo ne sme biti nekaj okostenelega, temveč dušnopastirska pomoč in življenjska praksa evangelija in sodobne teologije v družbenem življenju Cerkve.

VISOKA PESEM

Smrt

v cvetju:

O glasovi

nove dežele,

glasovi skoz vrte,

čez vinograde!

Zima je mimo,

deževje je prešlo.

Cvetice

se kažejo v travah.

Čas rezí

se je približal.

Že grlica poje

na strehah.

Smokvin sad

se nāpenja,

vinska trta

diši.

Vstani!

Preden se dan ohladi

in sence zbeže,

vstani,

pridi.

Glej, prihajam!

Pojva na griče,

na orehov vrt,

pogledat zelenje v dolini,

pogledat trto,

ki poganja,

granatovce,

kako cveto!

Lep vrt si,

le meni odprt,

sveži studenec,

zapečaten vir,

le meni

daješ piti.

Moj vrt

je Tvoj vrt,

moji dišeči sadovi

so tvoji.

Pojdiva

v najine vrte,

v najin

vinograd!

Tu sva.

Tu je

najina zidanica,

tu satovje,

najin med,

sočna

orehova jedrca,

najino vino,

močno

kot smrt.

Vladimir Truhlar

kaj pravite?

GREGORIJANSKE MAŠE

Prosim, kako je z „gregorijanskimi“ mašami? Ali je duša, za katero se opravljajo skozi en mesec vsak dan te svete maše, zares takoj rešena vic? Kaj pa v primeru, da bi si jih kdo naročil sam in bi se opravile še za njegovega življenja?

Pobožna vera Cerkve je, da bo duša, za katero se opravijo gregorijanske maše, vsaj ob koncu tridesetih maš, rešena vic. Ta vera sloni na zasebnem razodetju papeža Gregorija (od tod ime). Zasebna razodetja (tudi če jih ima papež, pa zaslužijo tolikšno vero, kakršna je verodostojnost priče, ki jih je imela. Gre torej vedno le za človeško vero. Cerkev nikogar ne obvezuje k tej veri

v učinkovitost gregorijanskih maš, pač pa dovoljuje, da se verniki po njej ravnaajo.

Gregorijanske maše se ne morejo opraviati za človekovega življenja, ampak šele po njegovi smrti. Človek jih seveda za svojega življenja lahko naroči, opravi pa se morejo šele po smrti.

SADOVI PRVIH PETKOV

Ali za otroke, ki skupaj z družino časte Srce Jezusovo in opravljajo pobožnost prvih petkov, seveda še ne popolnoma po lastni odločitvi in prepričanju, tudi veljajo Jezusove obljube, zlasti o srečni smrti?

Vsakdo, ki opravi pobožnost prvih petkov s pravim namenom in svobodno, je deležen Kristusovih obljub. Tako je versko življenje otroka, molitev, prejetje zakramentov in podobno v božjih očeh gotovo zaslužno in dobro dejanje, v kolikor otrok, seveda po svoji otroški zmožnosti, to dela, ker ve, da je to Bogu všeč. Od staršev odvisi, če znajo otroku na primeren način razložiti namen in pomen te pobožnosti. Težko bo pa to lepo uvajanje otroka v samostojnejše in zrelejše življenje. Po mnogih katoliških zavodih vzgojitelji z velikim uspehom propagirajo že med ljudskošolci to pobožnost. Kako lepo, če je otrok že s to navado začel v družini!

DRŽAVNE PRISTOJBINE

Znamka na pismu je prišla „neožigosana“. Se lahko odlepi in porabi znova? Isto velja za vozni listek na vlaku?

Uporabiti poštno znamko, ki je že opravila svojo nalogo (prenesla pismo iz enega kraja v drugega), in vozni listek, s katerim sem se že peljal določeno pot, po mojem mnenju ni dovoljeno. Oba sta že opravila svojo služnost. Vem pa, da boste srečali v življenju manj tenkovestne ljudi z drugačnim mnenjem, češ državna oblast je po svojih uradnikih dolžna skrbeti, da znamko ožigosa oziroma preščiipne vozni listek in če tega ne stori, jo smem znova uporabiti.

Na to bi odgovoril: res je, da je država to dolžna storiti, a tudi če ona svoje dolžnosti ne izpolni (ker je včasih niti ne more), to meni ne da pravice, da jaz ne opravim svoje; ta pa je, da za vsako novo uslugo, ki mi jo država stori (pošta ali železnica), tudi znova plačam določeno pristojbino v obliki znamke in voznega listka.

KNJIGE ZA MLADE

Katera je najbolj priporočljiva knjiga za fante in dekleta pri nekako petnajstih letih?

Za mladostnike teh let bi vam najbolj priporočal (kolikor pač poznam te vrste knjig) tele knji-

ge: Danijelov dnevnik (za fante) in Dnevnik Anamarije (za dekleta). Obe knjigi je spisal mladinski pisatelj Michel Quoist, isti, ki je spisal tudi znani drugi dve knjigi: Las oraciones para rezar por la calle in El Triunfo. Potem so tudi zelo priporočljive knjige madžarskega škofa Tihamerja Totha, velikega mladinskega pisatelja, ki so prevedene v mnogo kulturnih jezikov. Pri nas smo imeli njegove Pomladne viharje, ki so toliko dobrega naredili mladim fantom. V Argentini so prav te tedne ponatisnili dve njegovi knjigi za mladino in sicer: El joven con personalidad in La joven con personalidad. Izšli sta pri založbi Difusión. Fantom bi zelo priporočal tudi la Luz de la montaña Franca Weiserja, ki jo imamo prevedeno v slovenščino pod naslovom Luč z gora. Tudi ostale knjige Tihamerja Totha bi vsem zelo priporočal. Med najbolj znanimi so Los diez mandamientos, El Credo in pa El matrimonio.

DRŽAVNI DAVKI

Po radiu sem slišala, da je neplačevanje državnega davka greh. Je to res? In čeprav človek sodi, da tisti denar plačuje nepotrebni luksuz gospode?

Državni davki imajo namen vzdrževati ogromni in komplicirani državni aparat — ministrstva, policijo, vojsko, javna dela in

vse drugo, kar država dela in vzdržuje za javno blaginjo svojih državljanov. Sodobno družbeno življenje si je sploh nemogoče misliti brez vseh teh ustanov. Mislite si za primer samo tole: kaj bi bilo z nami, če bi samo za nekaj dni ne bilo policije? Življenje državljanov in njih i-metje bi bilo v neprestani in težki nevarnosti. Samo marksizem sanja — in vsi vemo, da so to res le sanje — da bo nekoč država ponehala. Dokler bomo ljudje obremenjeni z izvirnim grehom, pa tudi če bi bili vsi svetniki, potrebujemo državne organe, ki v imenu skupnosti skrbijo za javni blagor.

In te ustanove mora nekdo vzdrževati. Kdo pa, če ne državljani s svojimi davki?! Zato je plače-

vanje davkov dolžnost v vesti vsakega državljana v meri, kakor jo določa ista državna oblast. Seveda je res, da tudi država lahko zlorablja javne fonde v obogatitve svojih funkcionarjev. Tega noben sistem ne more preprečiti. A dokler davki v glavnem le služijo javni blaginji, toliko časa smo dolžni davke plačevati, hkrati pa z vsemi legalnimi sredstvi poskrbeti, da se zlorabe odpravijo. Dolžnost plačevanja davkov bi prenehala, če bi postalo očitno, da državna oblast uporablja javne fonde v izključno ali pa pretvezno korist vladajoče klike. V takšnem primeru bi neplačevanje davkov bila prav neke vrste pasivna resistenca, ki bi končno zlomila nevredno vladod.

VREDNOST MAŠE IN ODPUSTKOV

Če je sveta maša neskončno vredna, zakaj ne zadošča ena za rešitev ene duše v vicah? Isto velja za popolni odpustek.

Sveta maša je res sama na sebi neskončne vrednosti, dejansko pa ne vemo, koliko njenih sadov Bog nakloni tistim dušam, za katere se maša opravi. Zato je primerno, da za isto dušo in sploh za isti namen dajemo opraviti več svetih maš. Če kdo „naroči“ duhovniku mašo za določeno osebo, to ne pomeni, da duhovnik lahko določi, koliko sadov svete maše bo šlo v prid tiste duše. To je skrivnost, ljudem prikrita.

S popolnim odpustom je pa nekoliko drugače. Če si kdo pridobi popolni odpustek zase (kar ni tako lahko, ker so pogoji za to zelo visoki), potem je čisto gotovo, da se takšnemu odpuste vse časne kazni za že odpuščene grehe. To odpuščanje nam v božjem imenu podeli Cerkev, ki je vrhovna upraviteljica zaklada Kristusovega zasluženja na zemlji. Ona takorekoč s svojo roko poseže v ta zaklad in dá od njega določeni osebi toliko milosti, kolikor je obljubila. Če gre pa za popolni odpustek, ki ga dobimo za kakšnega umrlega človeka, tedaj pa Cerkev nad takšnim nima več nobene direktne oblasti, ima samo možnost, da zanj pri Bogu prosi — prosi torej v takem primeru Boga, naj tej duši

odpusti vse časne kazni, ker je nekdo zanjo pridobil popolni odpustek. Toda Cerkev nikdar ne more z gotovostjo vedeti, ali je Bog to res storil ali ne. Upa in prosi za to. Mrtvi namreč niso več podložniki Cerkve, ampak so podložniki samo še Bogu, Cerkev za mrtve lahko samo še prosi, ne more pa nad njimi izvajati svoje duhovne oblasti.

BILLINGS METODA

Nedavno sem slišal o novi metodi za urejanje rojstev, ki se je baje lahko mirne vesti in uspešno poslužujeta zakonca. Kje bi prizadeti mogli dobiti kaj več informacij o tej Billings metodi?

Billings sta dva avstralska zdravnik, mož in žena, ki sta iznašla novo metodo za načrtovanje družine v skladu z moralnimi zakoni. Izkazala se je kot do sedaj najbolj zanesljiva in zelo preprosta metoda, ki ne potrebuje drugega kot opazovanja ženskega ciklusa. V Buenos Airesu se daje zastonski pouk o tej metodi na dveh farah in sicer v Capilla del Señor del Milagro, Moldes 1155 (ponedeljek, sreda in petek od 16. do 19. ure) in na fari San Juan Bosco, Av. Márquez 3031, San Isidro (torek in četrtek od 14,30 do 17. ure in ob sobotah od 10. do 12,30 ure), telefon: 766-2541). V obeh konzultorijih dajejo tudi razlagalne brošure o metodi.

Lojze Kukovica

v družini

EVANGELIJ — Z OČMI ZAKONCEV

ZAKONCI BREZ OTROK

Zakonci se najraje pogovarjajo o otrocih. Večno bi poslušali nasvete za vzgojo otrok. Še pred poroko sanjajo o njih, a v zakonu je velik in največji del skrbi posvečen prav njim. Zgodi pa se — in se dogaja vedno pogosteje — da otrok ni. Čakajo, hodijo na preglede, se dajo operirati, spet čakajo, a otroka ni. In kaj zdaj? To je gotovo čas velike krize. A krize niso zato, da nas zlomijo, ampak da jih prerastemo. Kristjana bosta v takem tesnobnem položaju prisluhnila Kristusovi besedi in v njej skušala najti dušo rešitve tega problema.

VEČJA LJUBEZEN

Jezus je rekel svojim...: „To je moja zapoved, da se ljubite med seboj, kakor sem vas ljubil jaz. Nihče nima večje ljubezni,

kakor je ta, da kdo svoje življenje dá za svoje prijatelje. Vi ste moji prijatelji, ako izvršujete, kar vam jaz zapovedujem. Ne imenujem vas več služabnike, zakaj služabnik ne ve, kaj dela njegov gospod. Vas pa sem imenoval prijatelje, ker sem vam razodel vse, kar sem slišal od svojega Očeta. Niste vi mene izvolili, ampak sem jaz vas izvolil in postavil, da pojdete in obrodite sad in vaš sad ostane; da vam bo Oče dal, karkoli ga boste prosili v mojem imenu“ (Jan 15, 12-16).

Sama

Obhajava peto obletnico poroke in sva še vedno sama. Veliko upanje, da bova imela otroke, počasi kopni. Veva, da so jih nekateri dobili še po sedmih, osmih letih. Tudi midva upava, a ne

več tako močno kot v začetku. To upanje naju utruja. Vedno bolj se morava soočati z dejstvom, da otrok morda nikdar ne bo. V teh petih letih je šlo skozi najino dušo že toliko bolečih spoznanj in vprašanj. Ali bo globoka, nagonska želja po potomcih ostala nepotešena? Ali ne bova mogla nikomur prenašati najinega notranjega bogastva kot najlepšo dediščino? Ali sva manj vredna in sposobna od drugih? Ali nisva zaslužila tega božjega daru? Ali bova na starost živela sama? Kadarkoli vidiva kje otroke, ne moreva odtrgati oči od njih. Zavidava drugim in ne moreva razumeti tistih, ki se jih na ta ali oni način otesajo. Do danes je bila za naju največja **zaped** zakonskega življenja — roditi otroke.

Ljubita

Presenečena odkrivava, da sva bila bolj zagledana v otroke kot drug v drugega. In ko sva začela sumiti prihod otroka, sva začela nehote sumiti drug v drugega. Eden ali drugi bi se oddahnil, ko bi od zdravnika zvedel, da ni on „kriv“. Morda je bilo za naju dobro, da sva oba „kriva“. Čeprav sva si že povedala in zdaj že razumeva, da bi bilo zelo grdo drug drugemu očitati karkoli, ko ni nikjer krivde, ampak je to danost, ki ni odvisna od naju. Zdaj vidi-va, da je bila najina medsebojna ljubezenska odločitev ob začetku

zakona precej sebična in pogojna. Drug drugega sva imela za pot, za sredstvo do otroka, čeprav sva si v ljubezenskem zanosu izpovedovala „najčistejšo ljubezen“. **Ljubiti se med seboj** torej ni tako preprosto, kot sva si na začetku predstavljala in kot si to mislijo marsikateri poročeni, ker jim dejansko praznino med njimi zapolnjujejo otroci.

Kakor

Poznava starejši par, ki ima štiri že odrasle in poročene otroke. Pripovedovala sta nama, kako sta boleče doživljala odhajanje otrok enega za drugim od doma v svet in v lastni zakon. Razkropljeni so skoraj po vsem svetu. Eden je v Ameriki, drugi v Nemčiji, tretji v Brazilu. Le eden je v domači deželi. A še ta le redko pride na obisk. Zelo je zaposlen. Pa tudi čustveno ni preveč vezan na dom in starša. In zdaj sta sama. Odkrivata, da sta šele zdaj našla drug drugega, ker sta prej drug v drugem iskala predvsem otroka. Za sebe skoraj nista ime-
la časa. Nista ga znala najti... Opažata, da bi se z nama enako dogajalo, ko naju ne bi doletela ta usoda že na začetku. Ni jih — otrok —, na katere sva podzavestno bolj računala kot drug na drugega, in zdaj se nujno vračava drug k drugemu že od začetka zakona. Slutiva najino nalogo, da ljubiva, **kakor** je ljubil Jezus — popolnoma zastonj, popolnoma

brez pogojev. Kako je to težko in — lepo...

Prijateljja

Res, že od nekdaj sva želela biti božja **prijateljja**, saj je tudi Bog najin. Pravo prijateljstvo pa je gotovo tudi služba. Biti prijatelj pomeni biti **služabnik**, pomočnik prijatelju. Gre torej za **izpolnjevanje** nekih dolžnosti, obveznosti, a ne vedno samo predvidenih, ampak tudi takih, ki jih človek ne bi pričakoval. Pristno prijateljstvo ne izključuje nobenih posebnih primerov, saj se ne menja z okoliščinami. Ko sva se poročila, sva bila prepričana, da nama Bog zapoveduje porajanje otrok. Zdaj vidiva, da ima trenutno za naju drugačno nalogo. Da se resnično „vzameva“ takšna, kot sva, brez otrok, in tako izpolnjujeva svojevrstno nalogo, podobno nalogi samskih in hote neporočenih, čeprav je nama veliko lažje, ker sva — dva. Sicer pa celo sam Kristus ni imel telesnih otrok. Torej to ni največja dobrina. Kakorkoli si te dobrine upravičeno želiva iz vsega srca, ne more biti edini pogoj za najino srečo, še manj edini pogoj za najino služee prijateljstvo z Bogom. To odkrivava zdaj, ko sva se otresla očitkov, zakaj naju je Bog prikrajšal za otroke.

Sad

Do sedaj sva midva izbirala. Izvolila sva si očetovsko in ma-

terinsko nalogo. A Bog obrača drugače. **On naju je izvolil**, da pričava o duhovni plodnosti zakona, ki je še na poseben način podoba duhovne plodnosti Kristusove ljubezni do Cerkve. Vedno bolj se nama razvija čut za druge ljudi, posebno za take, ki so v enaki stiski kot midva, a tudi za sicer prizadete ljudi. Koliko jih potrebuje prijateljske besede, usluge na tem ali onem področju. Ne smeva razočarati svojega prijatelja Boga, morava **iti** na delo in **obroditi sad**.

Ostane

Začela sva iskati otroka, ki bi ga posvojila. Zanimivo, kako sva tudi ob tej zadani nalogi morala prečiščevati svoje poglede. Najprej se nama je misel na „tuje-ga“ otroka upirala. Ne bo imel najinih potez ne najinega značaja in krvi. Bogve, kaj bo nosil v sebi po svojih starših? A postalo naju je sram ob misli, da Bog neskončno ljubi ljudi vseh ras in značajev, otroke takih ali drugačnih staršev. In spet sva videla, da sva svojega namišljenega otroka ljubila predvsem zaradi sebe, a ne zaradi njega samega. Tako sva po najini očiščeni ljubezni prišla do globljega gledanja na otroka. A le taka globlja, prečiščena ljubezen **ostane**.

Večja

Tako odkrivava **večjo ljubezen** drug do drugega in do otrok. Več-

ja je namreč vedno tista, ki več daje, več žrtvuje, manj zahteva ali pričakuje zase. Midva nisva bila tako plemenita, da bi ljubila Boga, sebe in otroka na ta način. Zato naju je vzel Kristus v svojo šolo križa in nama **razodel** nekaj **od svojega Očeta**, ki je neskončna ljubezen in ki se je v Kristusovem popolnoma zastonjskem, ne-sebičnem življenju med nami razodela in h kateri nas vse vabi.

Dajati življenje je gotovo največ, saj je življenje največji dar. Ne biti obdarjen s to milostjo, da bi mogla dajati otrokom življenje, pomeni biti najbolj prizadet. A če to prizadetost ali prikrajšanost vzameva kot služabnika in prijatelja Očeta iz njegovih rok, dajeva največ in večje ljubezni res ne zmoreva.

Prósiva

S takimi mislimi utrjena in potolažena ter opogumljena sva zvedela za znanca, ki se baje ločujeta zato, ker ne moreta imeti otrok. Mož na noben način noče slišati o posvojitvi. Zdi se mu ponižujoče. Bo raje imel otroka z drugo... Kot da bi pomenilo „imeti otroka“ neko podobno dejanje kot „imeti avto“. A še za avto je treba imeti nekaj ljubezni in zvestobe... Le kje bo imel „tisti“ otrok razumevanje in zvestobo očeta in matere? Brez teh dveh stvari pa ni ozračja, ki je za otrokov razvoj potrebno. Kje bo blagoslov za zvestobo Kristu-

sovemu zakonu neločljive ljubezni? Stresla sva se ob misli, da bi tudi midva kdaj pomislila na kaj takega. In prosila sva Očeta, naj nama daje vedno dovolj moči, da ne bi naredila največje neumnosti v življenju in — izdala ljubezen. Kajti vse, prav vse mine, samo ljubezen ostane.

Karkoli

Poguma pri preraščanju najine preizkušnje nama daje tudi zakonska skupina, kamor zahajava in kjer skupaj odkrivamo svojo zakonsko pot skozi življenje. In zadnjič smo se pogovarjali o Jezusovem zagotovitvi, da nas bo Oče uslišal, karkoli ga bomo prosili. Včasih nama je ta trditev vzbujala upor. Saj vendar tako goreče in vztrajno prosiva za otroka, a ga ni...

Vendar nama Kristusovo zagotovilo razodeva, da mora biti tudi ta najina molitev prej ali slej tako ali drugače uslišana. Ob tolikih molitvah se nekje „kopiči“ duhovna moč, ki mora delovati v najinem življenju in življenju mnogih ljudi. Po najinih molitvah, četudi na videz neuslišanih, je v svetu več ljubezni. In če gledava svoje življenje nazaj, morava priznati, da naju je vodila ljubeča božja previdnost. Karkoli sva prosila, nama je bilo ali bo v blagoslov.

Vital Vider

Za mladino za mladino

Pet smernic našim dekletom in fantom

Ob tridesetletnici Slovenske dekliske organizacije in Slovenske fantovske zveze, naših mladinskih organizacij, nam iz srca privró besede zahvale za preteklost in misli poguma za bodočnost.

Preteklost, trideset let, je kot žuboreča reka. V jutru našega prihoda v novi svet sta SDO in SFZ privreli na dan. Vsi čisti in nebogljeni sta bili. Podobni sta bili gorskemu potočku. Nato sta razširili svoji strugi. Potoček se je spremenil v reko. Reka je dobivala nove pritoke. Ni manjkalo seveda hladnih večerov in noči s črnimi oblaki.

In vendar lepo je bilo! Trideset let že vstopajo v Slovensko deklisko organizacijo in Slovensko fantovsko zvezo mladi obrazi, sinovi in hčere slovenskih staršev na južni polobli ob Srebrni reki.

Trideset let se že zbirajo k mladinskim mašam; vsako prvo nede-

ljo v mesecu k skupni maši, iz vseh okrajev Velikega Buenos Airesa; vsako drugo nedeljo v mesecu pa h krajevnim mašam. Po mladinskih mašah pa so bili sestanki. Zvezni kar redno. Na njih so strokovnjaki obravnavali aktualna vprašanja. Ni manjkalo petja, prijetnih snidenj in dobre volje.

Mladinskim mašam in sestankom so se pred dobrimi desetimi leti pridružili vsakoletni pevsko glasbeni festivali. Z njimi sta mladinski organizaciji znatno obogatili. Vsa skupnost je nanje ponosna. Za udeležbo ni treba trepetati.

Leto za letom pa so se vrstili mladinski dnevi, zvezni in krajevni. Nekateri so bili silno bogati, tako da so bili vidni dokazi, „kaj mladi slovenski duh zmore“, drugi so bili malo bolj ubogi. Vsi pa so pričali, da mladinski organizaciji živita in delujeta. Brez njune pri-

sotnosti si naše skupnosti ne moremo predstavljati.

Vse mladinske prireditve pa so bile prepletene s sejami vsakokratnih odbornic SDO in odbornikov SFZ. Na njih so mladi s sodelovanjem starejših delali načrte, razmišljali, debatirali in sklepali. V mnogih primerih so bile šole bodočih javnih delavcev...

Za vse prisrčna zahvala! Bogu in ljudem. Bogu, ki nas je vodil preko vseh čeri, ki nas je tolažil in bodril, da nismo omagali. Bogu, ki nam je za sivimi večeri pošiljal jasna jutra. Zahvala pa tudi ljudem. Vsem tistim, ki so v organizacijah delovali, nanje mislili, se o njih razgovarjali, zanje molili, z njimi trpeli in se veselili.

Pred nami je bodočnost. Najprej leto 1980. Nato čez eno desetletje leto 1990. Potem pa kar kmalu leto 2.000. Kakšna bodo ta leta? Kako bo z našima organizacijama? Bosta dočakali zlati jubilej? Bodo na južni polobli še ponosni sinovi slovenskega rodu?

Odgovori na ta življenjska vprašanja bi bili kaj različni. Pesimisti bodo napovedovali črne dneve. Pretirani optimisti bodo govorili, da bo tudi v bodoče vsaj tako šlo kakor doslej. Trezni realisti pa bodo poudarjali, da bo bodočnost le tistih, ki bodo imeli dovolj poguma.

Kratko in ječrnato: bodočnost bo le zdrave in krščanske ter slovensko ponosne mladine. Vse drugo bo v desetletjih, ki so pred na-

mi, utonilo in se stopilo, kot se stope bele snežinke.

Mladi rod slovenskih staršev na južni polobli naj zato z veseljem in vztrajnostjo, iz dneva v dan, iz leta v leto, uresničuje pet jasnih smernic, ki jih je dal sveti oče Janez Pavel II., največji voditelj vsega zdravo mislečega sveta, mladini v Latinski Ameriki, na Poljskem, Irkem, Združenih državah Severne Amerike. Te smernice so:

1. Vera v poslanstvo vsakega človeka. Članicam Slovenske deklishe organizacije in članom Slovenske fantovske zveze naj vedno sveti luč vere, da ste božji otroci, ljudje okrašeni z dostojanstvom in svobodo, sinovi in hčere slovenskih staršev. Dedov, katerih domovina je pod Triglavom. Rodu, ki je že dvanajst stoletij v krogu krščanstva. Potomci „plemenitega naroda, ki je vreden vsega spoštovanja in ljubezni“, kot je poudaril papež 18. oktobra 1979 ob zgodovinskem sprejemu.

2. Iz te žive vere naj se vedno bolj oblikuje zavest, da bo od vas odvisna bodočnost naših družin, skupnosti, Argentine, Slovenije, sveta. Čim več vas bo v Bogu zasidranih, čim več zdravo ponosnih na slovensko dediščino, tem bolj krepke bodo naše družine, mladinske organizacije in naša skupnost. Samo tako boste v ponos tisočletni Sloveniji in v korist Argentini.

3. Za to vzvišeno poslanstvo pa se morate neprestano pripravljati. Vaše družine in mladinske organizacije ter vsa naša skupnost naj

bodo visoke šole vašega vsestranskega oblikovanja. Družabna, socialna, kulturna in narodna vzgoja naj temelje na verski in moralni vzgoji, ki izvirata iz Boga.

4. V času tega vsestranskega oblikovanja glejte z enim očesom v preteklost, z drugim pa v sedanjost in bodočnost. Razum poglobljajte z zdravimi krščanskimi nauki in ne z zablodami sedanje dobe. Krepite voljo! Le taki boste kos trdemu delu. Srca pa napolnajte z dobroto, ljubeznijo, ki je kraljica vseh kreposti.

5. Vedno pa se ozirajte na Kristusa, edinega „Človekovega Odrešenika“. Samo On je namreč pot, resnica in življenje.

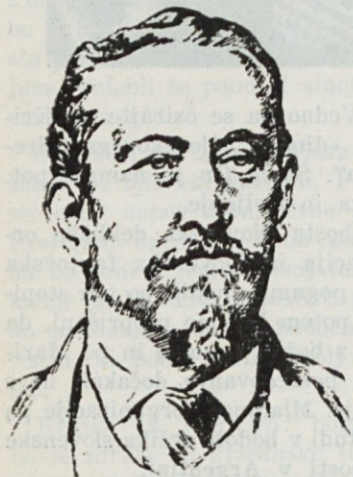
Če bosta Slovenska dekliška organizacija in Slovenska fantovska zveza pogumno hodili po teh stopinjah, potem bodimo prepričani, da bomo z božjo pomočjo in po Marijinem posredovanju dočakali nove jubileje. Mladinske organizacije pa bodo tudi v bodoče srčika slovenske skupnosti v Argentini.

Dr. Alojzij Starc,
duhovni vodja SDO in SFZ.

V začetku je bil Martin Krpan.

Tako bi lahko začeli rodoslov slovenskega pripovedništva, ki nam je po izidu te pripovedke (1858) rodilo že toliko lepih in mogočnih podob, visokih misli in živih usod slovenskega človeka. Zato moramo biti hvaležni njemu, ki nam je prvi pokazal, kjé je treba zgrabiti in kako, da bo narod zaživel tudi iz slovenske pripovedne umetnine. In ta človek je bil Levstik, ki je prav z Martinom Krpanom prvič postavil živega človeka v našo književnost in spregovoril v slovenski tiskani besedi tako po domače, kakor da govori z domačimi o domačih stvarcih, in tako živo, kakor da ga imamo pred sabo. In tako je Levstik postal — oče slovenske poezije.

Levstikov Martin Krpan!

Kadar koli ga vzamem v roke, vsakokrat spoznam znova, da ga je ustvaril umetnik besede in nazornega izražanja ter izredno tenkočutnega umetniškega okusa za obdelavo surove snovi. S Krpanom je vstal sam Močilar iz naroda, kakor simbolna prasila iz dna naivne ljudske tvornosti in homerske nazornosti, in se srečal z umetnikom Levstikom, ki je iz tega narodnega izročila izločil vse, kar ni gónilo obdelavi kamna v umetnostni lik, ga vsega premeril in obklesal in dodal iz svoje duše izrazno moč, svojstveni slog: le tako sta prabitni skupnosti — Močilar in Levstik, narod in umetnik — ustvarila preprosto monumentalnost Martina Krpana, granitni kamen, ki sta ga lahko vložila vsej slovenski pripovedni umetnosti v temelj. Ta pa je v letih od tedaj dokazal, da je postavljen na trdno skalo narodnosti in vreden biti še danes težišče in os stavbi naše književnosti...

Krpan priča o Levstikovi tesni povezanosti z dušo svojega kmečkega okolja, ki jo je znal izraziti in ohraniti v vsej posebnosti preprostega narodnega pripovedovanja. To pa je Levstik izpilil, očistil vse navlake in njegovo enostavnost podal v monumentalni veličini. Duh takratnega naroda, ki je bil še ves kmečki, je našel svojega umetnika, ki ga je po intuiciji in navdihu v polnosti zajel. S Krpanom je Levstik zajel kretnjo slovenskega kmeta, njegov

jezik in njegov način pripovedovanja, ki je zelo podoben narodni pesmi: čista epika s poudarkom na dejanjih, dogodkih in nazornosti, humorju in groteski... pa tudi kmečki zavesti in moči...

Iz te umetnine se vidi, kako slovenski pisatelj slovensko govori in slovensko misli: zato so vsi poznejši pisatelji šli za njim ter je povest zares ustvarila v naši književnosti novo dobo.

V začetku je bil Levstik, ki je rodil Jurčiča... in ki je kasneje živel v Finžgarju, sorodnem piscu po nazornosti jezika, pristnosti kmečkih kretenj, jasnosti pripovedovanja in živosti pogovora...

Plodno je svetovljanstvo, če ga

prekvasi v sebi močna slovensko čuteča osebnost: Prešeren je izrazil našega človeka v visoki, najvišji umetnosti. Toda Levstikova umetnost ni nič manjša: s Krpanom stoji tu umirjena, skladna homerska umetnina, ki je prav tako nesmrtna kot Prešernova pesem, pa čeprav je že od nekdaj označena kot povest za ljudstvo in jo je kot tako pisal tudi Levstik. Da: najpreprostejše je lahko najvišje, in „rovtnarstvo“ je dalo po moči umetnostnega navdiha izredno skladno umetnino, naivno in primitivno v duhu in obliki, pa tako monumentalno, slovensko, da nam v vihravo razbitost našega čustvovanja sveti kot svetilnik — iz tujine domov!

Tine Debeljak

Fran Levstik

Martin Krpan

Močilar mi je časi kaj razkladal od nekdanjih časov, kako so ljudje živeli in kako so imeli to in to reč med sabo. Enkrat v nedeljo popolne mi je v lipovi senci na klopi pravil naslednjo povest:

V Notranjskem stoji vas, Vrh po imenu. V tej vasi je živel v starih časih Krpan, močán in silen človek. Bil je neki tolik, da ga ni bilo tacega. Dela mu ni bilo mar; ampak nosil je od morja na svoji kobilici angleško sol, kar je bilo pa uže tistikrat ostro prepovedano. Pazili so ga mejaši, da bi ga kje nehotoma zalezli; poštenega boja ž njim so se bali ravno tako, kakor pozneje štempiharja. Krpan se je pa vedno umikal in gledal, da mu niso mogli do živega.

Bilo je po zimi in sneg je ležal krog in krog. Držala je samo ozka gaz, ljudem dovoljna, od vasi do vasi, ker takrat še ni bilo tako cest kakor dan danes. V naših časih je to vse drugače, se ve da; saj imamo, hvalo Bogu, cesto do vsacega zélnika. Nesel je Krpan po ozki gazi na svoji kobilici nekoliko stotov soli; kar mu naproti prižvenketale lep voz; na vozu je pa sedel cesar Janez, ki se je ravno peljal k morju. Krpan je bil kméčki človek, zato ga tudi ni poznal; pa saj ni bilo časa dolgo ozirati se; še odkriti se ni utegnil, temuč prime brž kobilico in tovor ž njo pa jo prenese v stran, da bi je voz ne podrl. Menite, da je Krpana to kaj mudilo kali? Bilo mu je, kakor komu družemu stol prestaviti.

Cesar, to videvši, veli kočijažu, da naj konje vstavi. Ko se to zgodí, vpraša silnega moža: „Kdo pa si ti?“

Ta mu da odgovor: „Krpan mi pravijo; doma sem pa z Vrha od svete Trojice, dve uri hoda od tukaj.“

„I kaj pa nosiš v tovoru?“ cesar dalje vpraša.

Krpan si naglo izmisli in reče: „I kaj? Kresivno gobo pa nekaj brusov sem naložil, gospod!“

Na to se cesar začudi in pravi: „Ako so brusi, pokaj so pa v vréčah?“

Krpan se ne umišlja dolgo, ampak urno odgovori kakor vsaki človek, ki ve, kaj pravi: „Bojim se, da bi od mraza ne razpokali; zato sem jih v slamo zavil in v vrečo potisnil.“

Cesar, ki mu je bil menda silni možák vseč, dalje pravi: „Anti véš, kako se taki reči streže. Kaj pa, da si konjiča tako lahko prestavil? Res nima dosti mesa; pa ima vsaj kosti.“

Krpan se malo zareži in pravi: „Vem, da imajo vaši konji več mešá; pa vender ne dam svoje kobilice za vse štiri, ki so tukaj napreženi. Kar se pa tiče prestavljanja, gospod, upam si nesti dve take kobilici dve uri hoda in tudi še delj, če je treba.“

Cesar si misli: To velja, da bi se zapomnilo — in veli pognati.

Minulo je potem leto in nekteri dan. Krpan je pa zmirom tovoril po hribih in dolinah. Kar se pripe-

ti, da pride na Dunaj strašen velikan, Brdavs po imenu. Ta je vabil kakor nekdanji Pegam vse junake našega cesarstva v boj. Ali cesar pa tudi ni imel tako boječih ljudi, da bi djal: nihče si ni upal nadenj; toda kdor se je skušil ž njim, gotovo je bil zmagan. Velikan pa ni bil mož usmiljenega srca; ampak vsacega je umoril, kogar je obvladal. — To je cesarju začelo iti po glavi: „Lejte-si no! Kaj bo, če se Brdavs ne ukroti? Usmrtil mi je užé vso največo gospodo! Presneta reč vender, da mu nihče ne more biti

kos!“ Tako je cesar toževal, kočijaž ga je pa slišal. Pristopi tedaj z veliko ponižnostjo, kakor gré pred tolicim gospodom, in pravi: „Cesarost, ali več ne morete pametovat, kaj se je godilo predlansko zimo blizu morja?“

Cesar vpraša nekoliko nevoljen: „Kaj neki?“

Kočijaž odgovori: „Tisti Krpan, ki je tovoril s kresivno gobo in brusi, ne veste, kako je kobilico v sneg prestavil, kakor bi nesel skledo na mizo? Če ne bo Krpan Brdavsa

premogel, drugi tudi ne, tako vam povem.“

„Saj rés,“ pravi cesar, „precej se mora ponj poslati.“

Poslali so veliko, lepo kočijo po Krpana. Ta je bil ravno tačas nato-voril nekoliko soli pred svojo kočo: mejači so bili pa vse čisto ovédeli, da se zopet napravlja po kupčiji. Pridejo tedaj nádenj, ter se ga lo-tijo; bilo jih je petnajst. Ali on se jih ni ustrašil; pisano je pogledal in prijel prvega in druge ž njim omlatil, da so vsi podplate pokaza-li. Ravno se je to vršilo, kar se v četrter pripelja nova, lepa kočija. Iž nje stopi cesarski sel, ki je vse videl, kar se je godilo, in naglo reče: „Zdaj pa užé vé m, da sem prav pogodil. Ti si Krpan z Vrha od Svete Trojice, kaj ne?“

„Krpan sem,“ pravi ta; „z Vrha tudi, od Svete Trojice tudi. Ali kaj pa bi radi? Če mislite zavoljo soli kaj, svetujem, da mirujete; petnajst jih je bilo, pa se jih ni-sem bal, hvalo Bogu; samo enega se tudi ne bom.“

Sel pa, ki gotovo ni vedel, zakaj se meni od soli, reče nato: „Le ur-no zapri kobilo v konják, pa se hi-tro prázne obleci, pojdeva na Du-naj do cesarja.“

Krpan ga nevé rno pogleda in odgovori: „Kdor če iti na Dunaj, mora pustiti trebuh zunaj, to sem slišal starih ljudi; jaz ga pa me-nim sabo nositi, koder bom tovoril in dokler bom tovoril.“

Služabnik mu pravi: „Nikar ti ne misli, da šale vganjam.“

„Saj bi tudi ne bilo zdravo,“ reče Krpan.

Na to zopet govori sel: „Kar sem ti povedal, vse je res. Ali več ne veš, kako si bil umaknil pred-lansko zimo kobilico kočiji s pota? Oni gospod na vozu je bil cesar, pa nihče drugi, véš.“

Krpan se začudi in pravi: „Ce-sar? — Menda vender ne?“

„Cesar, cesar! Le poslušaj. Prišel je zdaj na Dunaj hud velikan, ki mu pravimo Brdavs. Tak je, da ga nihče ne vstrahuje. Dosti vojš-čakov in gospode je užé pobil; pa smo rekli: „Če ga živ krst ne zmo-re, Krpan ga bo.“ Lej, ti si zadnje upanje cesarjevo in dunajskega mesta.“

Krpana je to s pridom utešilo, ter jako dobro se mu je zdelo do vsega, kar je slišal in reče tedaj: „Če ni družega, kakor tisti pre-kleti Brdavs, poslušajte, kaj vam pravim! Petnajst Brdavsov za ma-lo južino, to je meni toliko, kolikor vam kamen poriniti čez lužo, ki jo preskoči déte sedem lét staro; sa-mo varite, da me ne boste vodili za nos!“ To reče in brž dene sol s kobile, kobilo pa v konják, gre v kočo, ter se prázne obleče, da bi ga pred cesarjem ne bilo sram. Ko se preobuje, ven priteče in sede v kočijo, ter naglo zdrčita proti Du-naju.

Ko prideta na Dunaj, bilo je vse mesto črno pregrnjeno; ljudje so pa klavrno lazili kakor mravlje, kadar se jim zapali mravljišče.

Krpan vpraša: „Kaj pa vam je, da vse žaluje?“

„O, Brdavs, Brdavs!“ vpije malo in veliko, možje in žene. „Ravno danes je umoril cesarjevega sina, ki ga je globoko v srce pekla sramota, da bi ne imela krona junaka pod sabo, kateri bi se ne bal velikana. Šel se je ž njim skusit; ali kaj pomaga! Kakor družim, tako njemu. Do zdaj se še nihče ni vrnil iz boja.“

Krpan veli urno pognati, in tako prideta na cesarski dvor, ki pravijo, da je neki silo velik in jako lep. Tam stoji straža vedno pri vratih noč in dan, v letu in zimi, naj bo še tako mrz; in brž je zavpila o Krpanovem prihodu, ka-

kor imajo navado, kadar se pripelja kdo cesarske rodovine. Bilo je namreč naročeno užé štirinajst dni dan za dnevom, da naj se nikomur in nikoli ne oglasi, samo tačas, kadar se bo pripeljal tak in tak človek. Tako so se veselili Krpana na Dunaj. Kaj bi se ga pa ne? Presneto jim je bila huda za nohti. Ko cesar sliši vpitje, precej vé, kdo je, in teče mu naproti, pa ga pelja v gornje hrame. Čudno lepo je tam, še lepše, kakor v cerkvi. Krpan je kar zijal, ker se mu je vse tako grobo zdelo. Cesar ga vpraša: „Krpan z Vrha! Ali me še poznaš?“

„Kaj bi vas ne,“ odgovori on; „saj ni več ko dve leti, kar sva se videla. No vi ste še zmirom lepo

zdravi, kakor se na vašem licu vidi.“

Cesar pravi: „Kaj pomaga lju-bo zdravje, ko pa drugo vse naro-be gre! Saj si užé slišal od velika-na? Kaj déš ti, kaj bo iz tega, če se kako kaj ne preonegavi? Sina mi je ubil, lej!“

Krpan odgovori: „Koga bo dru-zega? Glavo mu bomo vzeli, pa je!“

Cesar ga žalosten zavrne: „Me-nim da, ko bi jo le mogli! Oh, ali ni ga, mislim, pod solncem junaka, da bi vzel Brdavsus glavo!“

„Zakaj ne? Slišal sem,“ pravi Krpan, „da vsi ljudje vse vedó; na vsem svetu se pa vse dobi; pa bi se ne dobil tudi junak nad Brdav-sa? Kakor sem uboren človek, ali tako peklensko ga bom premikástil, da se mu nikdar več ne bodo vrnil-e hudobne želje, po Dunaji razsaja-ti; če Bog dá, da je res!“

Kdo bi bil cesarju bolj ustregel, kakor te besede! Le nekaj ga je še skrbelo; zato pa tudi reče: „Da si močán, tega si me prevéril; ali po-misli ti: on je orožja vajen iz mla-dih dni; ti pak si prenašal zdaj le bruse in kresivno gobo po Kranj-skem; sulice in meča menda še ni-si videl nikoli drugej kakor na kri-ževem potu v cerkvi. Kakó se ga boš pa lotil?“

„Nič se ne bojte,“ pravi Krpan; „kako ga bom in s čim ga bom, to je moja skrb. Ne bojim se ne meča, ne sulice, ne drugega ve-likanovega orožja, ki vsému še imena ne vém, če ga ima kaj ve-liko pri sebi.“

Vse to je bilo cesarju po godu, in brž veli prinesti polič vina pa kruha in sira rekoč: „Ná, Krpan, pij pa jej! Potlej pojdeva orožje izbirat.“

Krpanu se je to vele malo zde-lo; polič vina tacemu junaku; pa je vender molčal, kar je preveliko čudo. Kaj pa je hotel? Saj menda je užé slišal, da gospoda so vsi malojedni zató, ker jedo, kadar ho-če in kolikor hoče kateri, zgolj dob-rih jedi. Ali kmečki človek, kakor je bil Krpan, ima drugo za bregom. On tedaj povžije, ko bi kviško po-gledal, ter naglo vstane. Cesar je vse videl, in ker je bil premetén mož, tudi precej spoznal, da tace-mu trupu se morajo večí deleži meriti; zato so mu pa dajali od tega časa dan na dan, dokler je bil na Dunaj: dve krači, dve četrti janca, tri kopune, in ker sredice ni jedel, skorje štirih belih pogač, z maslom in jajci oméšenih; vino je imel pa na pravici, kolikor ga je mogel.

(Bo še)

Romunija

Edinega jezuita, ki deluje v Ro-muniji, so konec aprila pred sodiš-čem obsodili na 6 mesecev zapora in na visoko denarno globo. To je 67 letni pater Michael Godo, upravitelj župnije Baile Herculane. Obsodili so ga „zaradi nedovoljenega zbiranja denarja.“ Pater se je namreč pri-pravljal na gradnjo nove cerkve in zbiral darove zanjo. Nabrani denar so mu odvzeli.

SVETOVNE NOVICE

2 zvezka papeževih govorov

Aprila sta izšla v Vatikanu 2 zvezka govorov, nagovorov in poslastic, ki jih je imel papež Janez Pavel II. od izvolitve 16. oktobra do 31. decembra 1978 (486 strani) in od 1. januarja do 30. junija 1979 (1729 strani).

Novi anglikanski primas umeščen

25. marca so v westminstrski opatiji slovesno umestili novega canterburyjskega nadškofa in anglikanskega primasa Roberta Runcia. Ta je 102. nadškof v Canterburyju, dosedanji Donald Coggan je namreč odšel v pokoj.

Runcie ni bil postavljen od angleške države, kakor je bila navada doslej, ampak ga je izbrala Cerkev sama. Izvolili so najprej nadškofa, ki je za canterburyjskim po starem izročilu prvi, to je nadškofa iz Yorka. Ker je ta izvolitev odklonil, so izvolili škofa iz St. Albana, znanega po odprtosti za nova vprašanja, široko razgledanega, ki pa ni navdušen za to, da bi delili duhovniško

posvečenje tudi ženskam, in zagotavlja neločljivost zakramenta sv. zakona. Zelo je naklonjen delu za edinost kristjanov.

Novi, 57-letni primas je voditelj 64 milijonov anglikancev, razkropljenih po vsem svetu.

Neenaka porazdelitev duhovnikov in redovnic

Najnovejši podatki o delu duhovnikov in redovnic po raznih škofijah povejo naslednje:

V Evropi in ZDA pride povprečno po en katoliški duhovnik na tisoč katoličanov, v Aziji na 2.500, v Afriki na 3.000, v Latinski Ameriki pa šele na 7.000.

Nad polovico redovnic deluje v Evropi (56 odstotkov). V Italiji jih je toliko, kot je vseh redovnic, ki delujejo v Afriki in Latinski Ameriki.

Medtem ko je v Evropi in ZDA povprečno ena redovnica na 500 katoličanov, je v Aziji po 1 redovnica na 750 katoličanov, podobno tudi v Afriki, v Latinski Ameriki pa le na 2.500 katoličanov.

Verski list za slepe

Kölnska nadškofija je začela pred kratkim izdajati verski list za slepe v obliki magnetofonskega traku, ki ga razpošilja naročnikom vsakih 14 dni. Na traku so verske novice, mnenja, nasveti in zanimivosti zadnjih 2 števil škofijskega verskega lista.

Izjava ustanove „Cerkev v stiski“

Ustanova za pomoč škofijam v težavah „Cerkev v stiski“ je spomnila vernike v Zahodni Nemčiji in drugod, da letos mineva 30 let od razpusta češkoslovaških redovnih skupnosti. V noči na 14. april 1950 je policija zasegla 226 redovnih hiš in odpeljala okoli 1900 redovnih duhovnikov in bratov na prisilno delo. Podobno so storili v noči na 30. avgust, ko so zasegli 720 stanovanj ženskih redovnih skupnosti in nasilno preselili 10.600 redovnic v razne domove za „proizvodnjo“.

Ukrajina še vedno joka

Tajništvo ukrajinskega višjega nadškofa kardinala Slipyja je sporočilo, da je bil v Ukrajini polit z bencinom in zažgan duhovnik z Rimom združene ukrajinske Cerkve Gorgula (74). Leta 1946 se je ta duhovnik uprl nasilni vključitvi uniatov v pravoslavje. Zato je preživel veliko let v koncentracijskem taborišču. Ko so ga končno izpustili, je do nedavnega vneto deloval v podtalni cerkveni organizaciji.

Prvi nuncij v Grčiji

2. maja je papež imenoval za prvega nuncija v Grčiji italijanskega naslovnega nadškofa Giovannija Marianija. Grška republika je šele pred nekaj meseci prvič v svoji zgodovini navezala diplomatske stike z apostolskim sedežem. Mariani (60) je doslej delal v papeškem uradu za stike z državami.

Nasprotovanja diplomatskim odnosom z Vatikanom pa se v Grčiji še vedno niso pomirila. Še sredi aprila je pravoslavna teološka fakulteta atenske univerze objavila listino, v kateri izraža bojazen, da bodo ti odnosi slabo vplivali na grško pravoslavje.

Prvi finski katoliški duhovnik

Finci so v glavnem luteranci in jih je 92%. Katoličani rimskega obreda so med njimi neznatna manjšina: Komaj 4.000 jih je. Povezani so v škofijo Helsinki, ki šteje 5 župnij. Prvega svojega duhovnika so dobili lansko leto.

Najbolj tajni tiskarski stroj

V Paderbornu razstavljajo „najbolj tajni tiskarski stroj sveta“. Visok je 1,25 m. Sestavili so ga iz pralnih strojev in koles neštevilni ruski iznajditelji iz vrst baptistične Cerkve, ki izhaja v tamkajšnjem podzemlju. Kos za kosom so ga izseljenci pritihotapili iz Sovjetske zveze na Zahod. V Rusiji je kak ducat takih strojev, ki so v zadnjih 10 letih natisnili pol milijona knjig. Ve-

činoma tiskajo v svinjaki, kjer kruljenje prašičev preglasi ropot strojev. Morajo pa skrivališče stalno menjati, da jih ne dobi policija. Preganjani kristjani hočejo s tem strojem opozoriti svet na svojo usodo.

Katoličani v Gvineji

V času zadnjega preganjanja katoliške Cerkve v afriški državi Gvineji, to je od 1967 do avgusta 1979, ko so izpustili zaprtega nadškofa Čidimba, so se vrste katoliških vernikov podvojile in narasle od 25.000 na 51.000. Danes ima Gvineja 19 domačih duhovnikov in 20 bogoslovcev.

Hanoi

Vietnamska tiskovna agencija VNA je javila, da je vietnamski predsednik vlade Pham Van Dong sprejel vse vietnamske katoliške škofove, ki jih je vodil kardinal Trinh Van Can, hanojski nadškof. Škofje so se tokrat prvič zbrali na svojo škofovsko konferenco. S tega zborovanja so poslali vernikom skupno pastirsko pismo, v katerem jih spodbujajo k živi veri in delu za blagor domovine. Cerkev je v Vietnamu izpostavljena vsem običajnim težavam pod komunističnimi režimi.

6 afriških katehistov nagrajenih

Med svojim potovanjem po afriških deželah je papež podelil „nagrado za mir Janeza XXIII.“. Podelitev nagrade je bila v mestu Kumasi v državi Gana. Nagrajenih je

bilo 6 katehistov iz afriških držav, ki jih je obiskal Janez Pavel II.

To nagrado so doslej podelili le dvakrat. Leta 1971 so z njo nagrajili plemenito delovanje indijske misijonarke matere Terezije, leta 1974 pa svetovno organizacijo za kulturo UNESCO.

S podelitvijo te nagrade katehistom je hotel papež poudariti, da je delo za mir duhovne narave. Mir se na svetu gradi zlasti z vzgajanjem ljudi. Ko katehisti pripravljajo ljudi na krst in vernike učijo, jih vzgajajo v spoštovanju pravic drugega, pravičnosti, resnicoljubnosti in ljubezni do bližnjega. Vse to je temelj za mirno sožitje med posamezniki in narodi.

Na Madžarskem

Madžarski škofje so se 12. marca zbrali na pomladansko zasedanje škofovske konference v Budimpešti. Tajnik konference Jozsef Cserhati, škof iz Pečuha, je poudaril enotnost škofov. Orisal je položaj med verniki. Vodstvo župnij je postalo mnogo težje, kot je bilo nekdaj. Pohvalil je težnjo mladih, da v okviru malih skupin poglobljajo in doživljajo krščansko vero. Te težnje morajo najti razumevanje tudi v okviru dosedanje, tradicionalne dejavnosti Cerkve. Obenem pa je treba odpirati pogled izven domače župnije, prek državnih meja.

Na Madžarskem imajo 8 katoliških gimnazij s skupno 1458 dijakov in dijakinjami. V Debrecenu pripravljajo zavod za 80 gojencev. V Leany-

faluju pri Budimpešti bodo postavili dom duhovnih vaj. Od 3600 duhovnikov jih vsako leto umrje 70. Novomašnikov ni dovolj, vsako leto je posvečenih le okoli 30 bogoslovcev. V semeniščih jih je trenutno 350, poleg teh jih 62 služi vojaški rok. Dva študirata v rimskem Germaniku, 8 duhovnikov nadaljuje teološke študije v madžarskem papeškem zavodu v Rimu, 4 pa na Katoliškem inštitutu v Parizu.

Skrbi škofov v Slonokoščeni obali

Na zadnji škofovski konferenci v aprilu so škofje v misijonski državi Slonokoščena obala, ki sodi med najbolj razvite in zahodni civilizaciji najbolj odprte afriške države, veliko govorili o sektah, ki rastejo kot gobe po dežju. V skupnem pastirskem pismu mladim, njihovim staršem in vzgojiteljem škofje naštevajo slabosti, katerih žrtev so številni mladi današnje dobe: mami-la, prostitucija, skupno življenje brez poroke, želja po zaslužku brez dela, želja vse doseči brez navora, pristranosti vseh vrst. zlasti pri ocenjevanju in izpitih, „zveze“ in podkupovanja, podcenjevanje delavnosti, nekaznovano poneverjenje... Toda za vsako bolezen so zdravila. Pokazati je treba mladim ideale, zakaj se splača živeti in delati. Spet je treba začeti s tečaji, ki bodo mladim dali potrebno družbeno vzgojo, ki jih bodo seznanili z olikanim vedenjem in jim posredovali temeljna načela kulturnega življenja. Napor,

obvladovanje samega sebe in askeza imajo zelo pomembno mesto v življenju mladih.

Bog in časopis

Pred kratkim je lovanjska katoliška univerza priredila pogovor belgijskih časnikarjev o verski informaciji 15 let po II. vatikanskem koncilu. Pod naslovom „Bog in časopis“ so udeležencem pripravili 6 predavanj in 13 krožkov.

Predavanja je začel pisatelj in zgodovinar André Chouraqui, znani prevajalec sv. pisma. 5 strokovnjakov s področja verskega tiska je skušalo orisati sadove današnjega prizadevanja za versko informacijo božjega ljudstva in pokazati, kakšne so perspektive za prihodnost. Profesor na inštitutu družbenih študij v Parizu, jezuit Vancelles je opisal, za kaj gre pri verski informaciji in kakšen pomen ima to prizadevanje. Razčlenil je nekatere spore pri razlagi krščanske misli v Franciji v času zadnjih 20 let na podlagi izvedene raziskave. O odnosu med vero in „marketingom“ je predaval profesor Katoliškega inštituta v Parizu Jean Six pod naslovom „Bog v rokah publicistov“. Jules Gritti je udeležencem prikazal, kakšno podoba vere so dajali svetni listi bralcem od Janeza XXIII. dalje. Za sklep je govoril P. Guissard z lovanjske univerze o „nevarnostih in ugodnih priložnostih za razvoj verskega tiska“.

Delovni krožki so dajali možnost za informacijo v naslednjih zadevah:

verske oddaje na radiu in televiziji, listi verske informacije v Belgiji, cerkvene ustanove in časnikarji, namerna obsodbe vredna informacija, verska informacija in nauk o človeku, verska informacija po slikah v listu, verska informacija v radijskih in televizijskih dnevnikih, nekrščanska verstva in verska informacija, kakšen jezik naj uporablja verska informacija, obveščanje laikov o veri in verskih zadevah, verska informacija in kateheza, teologija in verska informacija, sociologija in verska informacija.

Pogovor je pokazal, da se kristjani še vedno premalo zavedajo, kako važno je podpirati verski tisk in ga širiti v svoji okolici. Tudi vodstvo posameznih škofij še vedno premalo podpira prizadevanja laikov in duhovnikov, ki s pisano ali govoreno besedo širijo po sredstvih družbenega obveščanja evangelij v obliki informacije.

SZ in obveščanje

Eden najuglednejših evropskih časopisov, Neue Zürcher Zeitung, je 19. marca objavil zanimivo razmišljanje, kako si Sovjetska zveza predstavlja nov svetovni red obveščanja. Članek ugotavlja, da veljajo te predstave za vse socialistične dežele, torej tudi za trenutni družbeni red v naši zaslužnjeni domovini. Nekaj teh ugotovitev ponatiskujemo.

„Človekove pravice so po sovjetskem gledanju odraz razreda, ki je tedaj na vladi. Ni nikakršnih nadčasovnih ali prirojenih človekovih

pravice. Ker naj bi bil socialistični red ljudska stvaritev, morajo človekove pravice služiti temu redu. Ni torej zaščite posameznika proti državi in družbi.

Svoboda mišljenja, tiska in informacije — kot tudi ostale človekove pravice — morajo služiti socialističnemu redu. Kakšen naj bo ta red, ni dovoljeno svobodno razpravljati. Vodilna skupina v KP določa, kakšen naj bo. Ta si jemlje pravico, da lahko le ona najde pravo razlago o tem.

Lexin je navedel tri politične naloge tiska, ki so jih potem prenesli na vsa socialistična občila: agitacijo, propagando, organizacijo. Ker imajo marksizem-socializem za edino resnično znanost, je treba izbirati novice z vidika marksizma-leninizma.

Po oktobrski revoluciji je sovjetska oblast vse neboljševiške vire obveščanja in ocenjevanja izključila. Monopol nad tem dvojim je postal važen steber sovjetske oblasti. Poleg tega je bil kajpada potreben razpreden sestav cenzure, ki je moral ne le ščititi „resnico“ doma, temveč tudi odbijati sleherno nezaželelo novico iz tujine.

Še v Helsinkih (1975) je Sovjetska zveza zavračala vsak poskus svobodnega obveščanja. Še več, ob vsaki omembi svobodnega obveščanja je postala vse bolj napadalna.“

Noben napreden človek — demokrat; kristjan še veliko manj — se ne more sprijazniti s takšno „svobodo tiska“.

Novice IZ SLOVNIŠČINE

Novomašniki iz ljubljanske nadškofije

V soboto 2. junija ob 16. uri je bilo v kapiteljski cerkvi v Novem mestu posvečenih 5 novomašnikov, na praznik sv. apostolov Petra in Pavla ob 9. uri dopoldne v ljubljanski stolnici 6 novomašnikov, popoldne ob 16. uri pa še 2 na Rakovniku v Ljubljani.

Za ljubljansko nadškofijo so bili posvečeni:

Godec Franc (r. 22. 2. 1953), župnija Žužemberk; Knep Milan (21. 7. 1953), župnija Polica; Košir Borut (21. 4. 1954), župnija Tržič; Murn Ciril (17. 11. 1953), župnija Ajdovec; Podbevšek Vincenc (27. 6. 1954), župnija Moravče; Potrebujes Ivan (17. 2. 1954), župnija škofja Loka; Zadnik Branko (21. 6. 1954), župnija Velike Lašče; Žagar Ludvik (21. 6. 1954), župnija Novo mesto-Kapitelj; Miroslavič Peter (12. 11. 1955), župnija Vinica (posvečen bo, ko bo uredil z vojaščino).

Iz frančiškanskega reda:

Božič Ciril (5. 12. 1953), župnija Stopiče; Lavrih Peter (12. 1. 1953), župnija Veliki Gaber; Žvokelj Ni-

kolaj (25. 11. 1953), župnija Kranj.

Iz salezijanske družbe:

Dobravec Alojzij (12. 4. 1954), župnija Bloke.

V škofiji je še vedno približno 200 duhovnikov manj kot pred vojno, povrh vsega pa se je število novomašnikov zadnja leta zelo zmanjšalo.

Novomašniki mariborske škofije

V mariborski škofiji je bilo med 22. junijem in 5. julijem posvečenih 10 škofijskih duhovnikov in 6 redovnikov. 29. junija je bilo posvečenih v mariborski stolnici 11 novomašnikov.

Nova maša v Kanadi

1. junija je opravil svojo novo mašo v cerkvi Marije Brezmadežne primorski rojak iz Ajdovščine v Vipavski dolini, star 33 let. Posvetil ga je škof dr. Alojzij Ambrožič. Novomašnik je prišel v Kanado leta 1966, potem ko je šel skozi begunska taborišča v Trstu in Latini. V bogoslovje je vstopil leta 1972.

Novomašniki koprške škofije

29. junija je bilo posvečenih na Sveti gori 5 novomašnikov koprške škofije: Filipič Venceslav (Ravnica), Kramar Emil (Breginj), Sedej Andrej (Cerkno), škerlj Žarko (Tomaj) in štancer Albert (šturje).

Umrli duhovniki

Ivan Semič

3. maja so v Kanalu ob Soči pokopali upokojenega župnika in dekana Ivana Semiča. Pokojni se je rodil v šturjah pri Ajdovščini leta 1893, študiral bogoslovje v Ljubljani, kjer je bil posvečen 1917, nekaj časa kaplanoval v ljubljanski škofiji, potem postal katehet na slovenskem učiteljskem v Tolminu, nato župnik v Čepanovu (in Lokvah) in 1938 župnik v Kanalu, kjer je deloval do upokojitve 1968.

Jožef Sečnik DJ

1. maja je umrl v Ljubljani p. Jožef Sečnik. Rajni pater se je rodil v župniji šentjošt nad Horjulom 1887, stopil k jezuitom, študiral teologijo in filozofijo v Innsbrucku in bil tam 1916 posvečen. Služboval je po raznih postojankah v Avstriji in Jugoslaviji. Bil je zlasti ljudski misijonar; imel je prek 300 misijonov. Bil je tudi urednik Nedelje, Indijske knjižnice in Bengalskega misijonarja. V Ljubljani je uredil indijski muzej, v Sarajevu je urejal knjižnico. Zadnja leta je preživel v Dravljah.

Dr. Jožef Zdešar

31. maja je umrl v župnišću pri Svetem Petru v Ljubljani v 104. letu starosta dr. Jožef Demšar, najstarejši slovenski duhovnik. Maševal je do 3. maja. Na mrtvaški oder so ga položili pred spovednico, kjer je toliko let vneto spovedoval. — Rojen je bil leta 1877 v škofji Loki, posvečen 1899, bil za kaplana v Kočevju, potem za prefekta v Alojzijevišču v Ljubljani, postal eden prvih profesorjev v škofovih zavodih v št. Vidu med Ljubljano, od 1914 do 1932 poučeval verouk na ljubljanskem učiteljskem, od 1920 do 1964 pa profesor katehetike in pedagogike na Teološki fakulteti. 1906 je postal doktor teologije na Dunaju, 1926 pa doktor filozofije na ljubljanski univerzi.

„Teološka knjižnica“ teološke fakultete

Verskim knjižnim zbirkam na Slovenskem se je pridružila nova: zbirka Teološke fakultete. Ime ji je „Teološka knjižnica“. Za 60-letnico te fakultete je izšel prvi zvezek, v pripravi pa je vrsta drugih zvezkov. Urednika zbirke France Oražem in Štefan Steiner računata, da bo vsa zbirka, če bo srečno prišla do konca, obsegala najmanj 50 knjig.

S svojo zbirko želi najvišja slovenska cerkvena študijska ustanova sistematično obdelati vsa spoznanja, ki so potrebna za znanstveno utemeljeno sodobno određenjsko delo med Slovenci. Slovenski teološki in

filozofski strokovnjaki bodo skušali z znanstveno metodo zgrniti v zbirki pomembnejši filozofski, psihološki in sociološki, biblični, osnovno teološki, dogmatični in moralno teološki, zgodovinski in pravni, pastoralni in liturgični nauk ter nauk o oznanjevanju. Prizadevali si bodo, da bi pri obravnavanju povezali „novo in staro“, zdravo tradicijo in utemeljena sodobna dognanja, pa tudi to, da bi bila snov razumljiva širokemu krogu bralcev. Teološka knjižnica bi rada popularizirala teološko znanost.

Prvi zvezek nove zbirke je napisal dr. France Oražem — Krščanska duhovnost (Uvod v teologijo duhovnosti), Ljubljana 1980, 210 strani. Oražem obravnava v knjigi značaj in vsebino krščanske duhovnosti. V 1. poglavju pojasnjuje izrazoslovje svojega predmeta in predstavlja vedo-duhovno teologijo. Sledi poglavje o nadnaravnih dejavnikih duhovnega življenja, o milosti in podarjenih krepostih. 3. poglavje govori o vlogi bogoslužja (Kristusove pričujočnosti), 4. o pomenu molitve v tem življenju, 5. o prvinah krščanske svetosti, 6. o poklicanosti vseh kristjanov k svetosti, zadnje pa o vlogi Kristusa, Marije in svetnikov v duhovnem življenju.

Nadškof Šuštar na Katholikentagu

4. junija se je v Zahodnem Berlinu začelo 86. vsenemško zborovanje katoličanov. Kot zastopnik jugoslovanske škofovske konference se ga je udeležil nadškof Šuštar. Na

praznik sv. Rešnjega telesa in krvi je nadškof Šuštar govoril v prvi skupini (forumu) zborovalcev, kjer so razpravljali: Ali je mogoče danes živeti po Jezusovem govoru na gori? 6. junija pa je maševal in pridigal v berlinski rožnovenski cerkvi za tiste, ki imajo različne pastoralne službe v Cerkvi.

Jubilej poslanke čudodelne svetinje

21. aprila so se usmiljenke na ulici Rue de Bac v Parizu spominjale 150-letnice, odkar je začela v njihovi hiši preskusno dobo noviciata sv. Katarina Labouré, redovnica, ki ji je Marija razodela čudodelno svetinjo. Kmalu po prihodu v noviciat je bila deležna več videnj Jezusa. 18. julija 1930 se ji je prikazala Marija in ji napovedala: „Križ bo zaničevan, kri bo tekla po ulicah, ves svet bo zagrnjen v žalost...“ V enem izmed poznejših prikazanj ji je razodela dragoceno pomoč v skrbi za zveličanje: svetinjo z molitvijo: „O Marija, brez madeža spočeta, prosi za nas, ki se k tebi zaitekamo.“ Poleg črke M je na svetinji bilo upodobljenih dvojce src: Jezusovo in Marijino srce, prebodeno z mečem in ovito z vencem cvetk.

Čudodelna svetinja se je pozneje razširila po vsem svetu in mnogi so bili deležni po njej številnih milosti. Katarino Labouré (1866—1876) je razglasil za blaženo leta 1933 Pij XI., za svetnico pa leta 1947 Pij XII.

Med nami v Argentini

Kdo ve, kdo zna?

V soboto, 17. maja je bilo v dvorani Slovenske hiše vsakoletno tekmovanje med ljudskošolci in srenješolci. Tekmovali so v znanju v slovenščini (jezik in slovstvo), zemljepisu, zgodovini, verouku in splošni kulturi. Tekmovanje je organizirala SLOGA. V žiriji so bili lic. Marjan Schiffrer, Marjan Hribar in dr. Anton Šimenc. Letos je tekmovalo 15 trojk. Med ljudskošolci je zasedla prvo mesto trojka: Veronika Bras, Mirjam Mehle in Tatjana Modic, med nižjimi srednješolci trojka: Rozka Snoj, Kristina Kremžar in Sonja Tomazin, v višje srednješolski skupini pa trojka: Tinko Lavrič, Gregor Hribar in Milan Magister.

Obletnica Slovenskega doma v San Martinu

V nedeljo 18. maja je Slovenski dom v San Martinu praznoval 19. letnico blagoslovitve. Proslava se je začela s sv. mašo, ki sta jo somaševala v zavodu Presvetega srca nasproti Doma msgr. Orehar in krajevni dušni pastir France Bergant. Med mašo je pel pevski zbor pod vodstvom Vinka Klemenčiča. Mons.

Orehar je v pridigi govoril o daritvi sv. maše in o važnosti, da se po možnosti udeležujemo slovenskih sv. maš. V Domu je bilo nato skupno kosilo. Spored popoldanske akademije je bil naslednji: nastop učencev Rožmanove šole (ga. Katica Dimnik), petje šolskega zbora (ga. Marjeta Boltežar), pozdrav predsednika SD Franca Fajfarja, deklamacija Prešernove „Lepe Vide“, (ga. Nataša Smersu), nastop najmanjših (Darinka Zorec), govor prof. Tineta Vivoda, narodni plesi (prof. Alojzij Zupan) in nastop mladinskega zbora (Vinko Klemenčič).

Občni zbor zavetišča dr. Gregorija Rožmana

V nedeljo 18. maja je bil v Slovenski hiši 11. redni občni zbor zavetišča. Ustanova ima sedaj 223 podpornih članov. V zavetišču je trenutno 9 rojakov, jih bo pa sprejela še več, ko bo več dozidanih sob. Odbor sestavljajo: predsednik Matevž Potočnik, podpredsednik Lovro Tomažević, tajnik Jože Žerovnik, namestnik Emil Cof, blagajnik Vencelj Dolenc, namestnik Božo Šušteršič, odborniki inž. Anton Matičič,

Franc Oblak, Franc Avguštin, Rudolf Keršič, Janez Jenko, namestniki Valentina Oblak, Ivanka Puhek, Marija Podlogar, Srečko Rus, Franc Dermastja, v nadzornem odboru pa so dr. Jože Dobovšek, Marjan Loboda in Janez Amon.

Domobranska proslava

Osrednja poslava v spomin pobitih domobrancev in vseh žrtev partizanstva-komunizma pod okriljem društva Zedinjena Slovenija je bila v nedeljo 1. junija v Slovenski hiši. Rojaki, starejši, mlajši in najmanjši, so čisto napolnili najprej cerkev Marije Pomagaj z dvoriščem vred, potem pa veliko dvorano.

Ob 16. uri je bilo v cerkvi somaševanje. Z delegatom msgr. Oreharjem so somaševali Matija Lamovšek, Ladislav Lenček, Pavel Krajnik, Jože Škerbec, Matija Borštnar, Franc Bergant, Danijel Vrečar in Janez Cukjati. Msgr. Orehar je v govoru pozival k zvestobi idealom padlih junakov in poudaril potrebo po pripravi kadra mladih voditeljev za različna področja v življenju in delovanju skupnosti. Med mašo je pel Gallus pod vodstvom dr. Julija Savellija. Ob sklepu maše je msgr. Orehar zmolil molitve za umrle.

Po maši so se predstavniki organizirane skupnosti in rojaki zbrali pred spomenikom. Gusti Čop je na trobento zaigral povabilo k tišini, Slavko Urbančič in Ivan Korošec pa sta kot predstavnika borčevskih organizacij, položila venec pred spomenik.

Akademija v dvorani se je začela s pesmijo Oče, mati, bratje in sestre, spominsko besedo je spregovoril Božidar Fink, nekateri petošolci (Lučka Kremžar, Tinko Lavrič, Jože Markež, Tomaž Kočar, Gregor Hribar, Veronika Fink, Marijca Snoj, Mirjam Oblak, Cvetka Česar, Tinka Krištof, Bernardka Bidovec, Metka Kahne, Ana Marija Erbežnik, Metka Malovrh, Milan Magister, Klavdija Malovrh, Tončka Beltram, Marija Zurec, Kristina Puhek) so v odrski priredbi Frida Benznika recitali Balantičev Prvi sonetni venec (na piščali sta spremljali Anica Arnšek in Mirjan Klemenc). Sceno je izdelal Ivan Bukovec.

Spominske proslave so bile v teku junija tudi po vseh krajevnih Domovih.

Procesija sv. Rešnjega telesa

Slovenska procesija za rojake Vélikega Buenos Airesa je bila v nedeljo 15. junija. Ob 10. uri je bila sv. maša v cerkvi Marije Pomočnice v don Boscovem zavodu v Ramos Mejiji. Med mašo je msgr. Orehar govoril o evharistični skrivnosti. Ljudsko petje je spremljal pri harmoniju organist Štefan Drenšek, vodila pa ga je skupina mož in fantov. Po maši se je razvila po prostornem vrtu dolga procesija: za križem so šli možje in fantje, ljudskošolski otroci, narodne noše, ministranti, duhovniki, msgr. Orehar z monštranco (baldahin so nosili Janko Filipič, Alfonz Lenarčič, Jože Lov-

šin in Ivan Makovec), predstavniki ustanov, žene in dekleta. Oltarje za blagoslove so pripravile farne skupnosti iz San Justa, Castelarja, San Martina-Carapachaya in Ramos Mejije. Evangelije so peli dušni pastirji dr. Starc, Lamovšek, Bergant in Škerbec. Lepo vreme je olajšalo množično udeležbo rojakov pri evhastičnem slavlju.

Duhovne vaje

V zavodu Malinckrodt, Ruta 3, Km 39,5, so bile dvodnevne duhovne vaje za fante: od petka 6. junija zvečer do nedelje 8. junija popoldne za fante od 19. leta naprej, za fante od 16. do 19. leta pa od petka 20. do nedelje 22. junija. — Prvih se je udeležilo 20 fantov, drugih pa 16. Prve je vodil p. dr. Ljorže Kukovica, druge pa Jože Bokalič CM.

Za moške so bile duhovne vaje v Domu duhovnih vaj Marija Pomočnica v San Miguelu od petka 20. junija zvečer do nedelje 22. junija popoldne. Delalo jih je 24 moških, vodil pa jih je p. Kukovica.

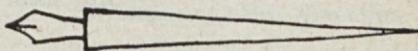
Alojzijevega proslava

Proslavo v čast mladinskemu zavetniku sv. Alojziju prireja vsako leto šolski odsek Zedinjene Slovenije. Letošnja je bila v nedeljo 22. junija. Ob 16. uri je msgr. Anton Orehar daroval v cerkvi Marije Pomagaj sv. mašo za žive in rajne katehete, potem so se ljudskošolski otroci poklonili padlim protikomunističnim junakom pred spomenikom na dvorišču Slovenske hiše.

Pred začetkom predstave pravljene igre Zvezdica Zaspanka Franeta Milčinskega je šolski referent ZS Franc Vitrih voščil k 75-letnici predsedniku NO Milošu Staretu in msgr. Oreharju k 70-letnici. Igro so zaigrali učenci Slomškove šole iz Ramos Mejije v režiji gđc. Anice Šemrov. Sceno je napravil Stane Snoj.

Meddobje XVII, 2/3

Kot 107. publikacija Slovenske kulturne akcije je izšla 2-3 številka XVII. letnika splošnokulturne revije Meddobje. Vsebina revije je naslednja: Poezija in proza: Pavle Štrukelj, 'Catedral del viento'; Vladimir Kos, Dve pesmi; Ted Kramolc, Vreča živil; Jože Cukale, Kristus v predmestju; Rezi Marinšek, Marijin studenec; Milena Šoukal, Na meji dneva; Milena Merlak, Bratova nova maša; Lev Detela, Skrivnost ribje kosti. Prevodi: Marica Meštrović - Nikolaj Jeločnik, Mirogoj. Razprave: Vinko Brumen: Filozofski premišljaji II;; p. Maver Grebenc, Stiški opati v 1. polovici 15. stoletja; Milan Kopuštar, Angeli šepčejo o onstranosti. Pričevanja: Ciril Žebot, Obseg in meje človeških pravic v samoupravljalnem socializmu Jugoslavije. Kritike: Vladimir Kos: Trigrami zeleno-modrikastih počitkov. Umetniška priloga: akad. kipar Fr. Gorše in akad. slikarka Marjanca Savinšek. — Uredil: France Papež.

KJE JE KAJ

UVODNIK	Naša skupnost v marijanskem letu (Milan Magister)	449
V MARIJINEM LETU	Marija v nebeški slavi (Franc Rode)	452
	V premislek ob argentinskem Marijinem letu (Božidar Bajuk)	454
IZ ŽIVLJENJA CERKVE	Janez Pavel II. tri dni in pol v Franciji (A. S.)	458
	Molitveni namen za avgust (V. V.)	474
	450-letnica augsburške veroizpovedi	477
	Počasno odpiranje Kitajske	478
	Kongres predsednikov cerkvenih sodišč (S O)	481
NAŠA VPRAŠANJA	Ob spominskem dnevu (Božidar Fink) ...	462
	Slovenski kristjan v zgodovini (Slov. škofje)	466
	Kaj pravite? (Lojze Kukovica)	483
V DRUŽINI	Zakonci brez otrok (Vital Vider)	487
ZA MLADINO	5 smernic našim dekletom in fantom (Alojzij Starec)	491
LEPOSLOVJE	Marijina kapela (Pavel Golia)	450
	Povelikonočen okvir (Vladimir Kos)	451
	Naše skrite ječe (Vladimir Kos)	453
	Vihar sem tolažil (Vladimir Kos)	465
	Visoka pesem (Vladimir Truhlar)	482
	Levstikov Martin Krpan (Tine Debeljak) .	494
	Martin Krpan (Fran Levstik)	496
NOVICE	Svetovne novice	501
	Novice iz Slovenije	506
	Med nami v Argentini	509

Malo za šalo, malo zares

Velik skopuh posluša ridigo o do-
brodelnosti in ljubezni do bližnjega.

„Krasno ste povedali,“ reče po
maši župniku, „veste, da se mi je
kar zahotelo, da bi stegnil roko in
prosil miloščino.“

— — —

„Moj mož je zelo pozoren: na moj
god mi ni pustil likati, rekel mi je,
da je jutri še en dan.“

— — —

Ženski se pogovarjati o zakonu.

„Ali veste, kaj mislim o zakonu?“

„Ali ste poročeni?“

„Ja.“

„No, potem vem.“

— — —

Mornarji najdejo na samotnem
otoku Angleža. Ko opazijo tri kolibe,
ga vprašajo: „Ali prebiva na tem
otoku še kdo?“

„Ne, čisto sam sem,“ odgovori
Anglež.

„Zakaj imate pa tri kolibe?“

„Prva mi služi za stanovanje,
druga je klub, v katerega hodim,
tretja je pa klub, v katerega ne ho-
dim več.“

DUHOVNO ŽIVLJENJE

je slovenski verski mesečnik, ki ga
izdaja konzorcij (msgr. Anton Ore-
har); urejuje uredniški odbor.

Editor responsable: msgr. Antonio
Orehar — Ramón L. Falcón 4158,
1407 Buenos Aires, Argentina.

Registro de la propiedad Intelectual
No. 1.313.507

Tiska Vilko s.r.l., Estados Unidos
425, 1101 Buenos Aires, Argentina.

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pi-
sarna, Ramón L. Falcón 4158, Bue-
nos Aires.

ZDA: Rev. Julij Slapšak, 6019 Glass
Ave., Cleveland, Ohio 44103, USA.
Slovenska pisarna, Baragov dom,
6304 St. Clair Ave., Cleveland 3,
Ohio 44103, USA.

KANADA: Ivan Marn, 131, Tree-
view Drive, Toronto 14, Ontario, Ca-
nada.

TRST: Marijina družba, Via Risorta
3, Trieste, Italia.

ITALIJA: Zora Piščanec, Riva Pia-
zzutta 18, Gorizia, Italia.

AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte
Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Letna naročnina v Argentini in ob-
mejnih državah je 98.000 pesov; v
ZDA in Kanadi 25 dolarjev; v Av-
striji 300 šilingov; v Italiji 20.000 lir;
drugje protivrednost dolarja.

DENARNA NAKAZILA NA NASLOV:

Antonio Orehar, Ramón Falcón 4158,
1407 Buenos Aires, Argentina.

Zunanja in notranja oprema DŽ
in BS: Stane Snoj.

Od zarje vsa ožarjena,
Marija vzeta si v nebo,
svetlejša si kot sončni svit
in lepša si od zvezd neba.

Prevzela si današnji dan
svoj prestol slave in moči,
zdaj si kraljica vseh daljin,
to čast podelil ti je Sin.

Povzdignjena nad angele
in zbore vse zveličane,
svetnikov vseh zasluže vse
ne morejo doseči te.

Devica čista vseh devic,
usliši naš proseči klic,
da k Jezusu vsi pridemo,
pri tebi z njim se snidemo.

Očeta, Sina hvalimo
in z njima Svetega Duha,
ki te v nebesih venčajo,
kraljico, mater ljubljeno. Amen.

V sončne si žarke odeta, Devica,
glavo obkroža ti zvezdnata krona,
luna postala je tvoje podnožje,
svetiš se v slavi.

Zmagala smrt si in pekel prestrašni,
združena s Sinom skrbiš za otroke;
tebe, kraljico mogočno, slavita
zemlja, nebesa.

Vernike zveste kot mati ti čuvaj,
nje, ki zašli so, pripelji spet v stajo,
rod, ki ga dolgo že smrtna noč krije,
vsepovsod zbiraj.

Grešnikom rada odvezo izprosi,
skrbi za žalostne, revne, bolnike,
vlivaj v težavah življenja v nas nado
večne rešitve.

Večna čast bodi presveti Trojici,
daje, Devica, ti krono nebeško,
skrbno postavlja za dobro nam mater
tebe, Kraljica. Amen.

Pesmi k uri bogoslužnega branja in hvalnicam
molitvenega bogoslužja na praznik vnebovzvetja Marije.

